

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XII.

Ljubljana, 29. februarja 1940

Štev. 9 (549)

Narod nikoli pravde ne izgubi.

† Ljuba Davidovič.

»DRUŽINSKI TEDNIK«

Izaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III. Poštni predal št. 345. Telefon št. 33 32. — Račun poštne branilnice v Ljubljani št. 15.303. — Rokopisov ne vračamo, nefrankirani dopisov ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti za 3 dni znamk.

NAROČNINA

1/4 leta 20 din, 1/2 leta 40 din, vse leto 80 din. V Italiji na leto 40 lir, v Franciji 70 frankov, v Ameriki 2 1/2 dolarja. Drugod sorazmerno. — Na ročnino je plačati vnaprej.

CENE OGLASOV

V tekstnem delu: enostolpna polna vrsta ali njen prostor (višina 3 mm in širina 55 mm) 7 din; v oglašnem delu 450 din. V dvojnem tisku cene po dogovoru. Notice: beseda 2 din. Ma. l. oglaš: beseda 1 din. Oglašni davek povsod se posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Danes:

Kaj more Rusija Nemčiji dati?

Z zemljevidom

(Gl. str. 9)

Chamberlainov diplomatski govor... ...in Hitlerjeve izjave ob jubileju njegove stranke

V Ljubljani, 28. februarja.

Preteklo soboto se je predsedniku britanske vlade zdelo potrebno, spet spregovoriti o angleških vojnih ciljih. Chamberlain je govoril v Birminghamu, mestu, ki slovi po dveh okoliščinah: 1. Birmingham je največje tovarniško mesto na Angliškem, in 2. v Birminghamu je sobotni govornik dve leti (1915—16) županoval.

No, sobotni Chamberlainov govor ni na videz prinesel nič novega. A ne samo to, bil je vrhu tega nenačrtno miren. Ko ne bi vedeli, da dan za dnem tonejo britanski, francoski, nevtralni in nemški mornarji, bi skoraj mislili, sodeč po pohlevnosti te birminghamske govorice, da živimo v predseptembrski dobi; tako si je sam pri sebi dejal marsikateri bralec. Tako na primer je Chamberlain resda dejal, da se »Anglija in Francija borita za svobodo in za odpravo militarističnega duha,« ni pa z ničemer naznačil, ali Angleži mislijo, da je ta duh doma samo v Nemčiji ali pa tudi drugod.

Dalje je Chamberlain sicer rekel, da »sedanja nemška vlada ne pomeni za bodočnost nobenega poročstva, ni pa rekel, ali bi bilo po sodbi Velike Britanije potrebno, da bi morala sedanja nemška vlada izginiti, če naj se sklene trajen mir.

Potem je Chamberlain rekel, da je eden izmed zavezniških ciljev, da »se mora zamenjati neodvisnost Poljakov in Čehov,« ni pa govoril o samostojnosti poljske in češke države.

Chamberlainu je sicer v krvi, da govori po ovinkih, in ves svet to že ve; kljub temu je njegov sobotni govor presenetil, tako pohleven se je zdel v primeri z nekaterimi njegovimi predniki.

Kaj naj ta pohlevnost pomeni? Ali Velika Britanija spet razmišlja o kakšnih hvalevrednih, pa zraven utopičnih namerah?

Mislimo, da to ni bil Chamberlainov namen. Po naši sodbi je bil vzrok Chamberlainove pohlevnosti predvsem diplomatskega značaja: v birminghamskim govorom je hotel predsednik britanske vlade indirektno pozdraviti prihod Rooseveltovega odposlanca Sumnerja Wellesa v Evropo.

Ce si ogledamo Chamberlainov sobotni govor s tega vidika, se nam takoj pokaže v docela drugačni luči; in tudi navidezna neskladnost in nezveznost z zadnjimi govori britanskega ministrskega predsednika se pri prvi izgubi.

Mislimo, da smemo spričo pravkar navedene okoliščine zapisati: Chamberlain je v Birminghamu ravno s svojo nepričakovano pohlevnostjo dosegel zaželeni uspeh. Učinek njegovega govora je tem večji, ker mu je neki drug govor dal pravo ozadje in kontrast.

Isti dan je govoril v Monakovem kancler Hitler za 20letnico ustanovitve narodnosocialistične stranke. Naj navedemo iz njegovega govora najznačilnejša mesta.

»Nemčija leta 1918. ni premagana odložila orožja, ampak zato, ker se je zanašala na Wilsonovih 14 točk.

»Ko smo prišli na vlado, se nismo imeli namena oboroževati. Tedaj smo pa videli, da se ti stari vojni hujšakci spet pripravljajo, da nas napadejo. Takrat sem se tudi jaz začel oboroževati, in sicer tako kakor se nikoli v nemški zgodovini.

»Zmerom sem imel to nesrečo, da sem se moral boriti proti samim ničlam, znotraj prav tako kakor zunaj. Ti ljudje imajo v svojih rokah večno sveto, pa niti doma ne znajo odpraviti nezaposlenosti. In te stare ničle hočejo govoriti o preporodu Evrope!

»Bog ni uslišal sveta samo za Angleže. Tudi ni določil, da bodo nekateri narodi obvladali in tlačili tri četrtine zemlje, drugi ljudje naj bi pa stradali. To je bilo dolej mogoče samo zaradi slabosti nekaterih narodov. A te slabosti je zdaj konec in narodi prijavljajo svoje zahteve.

»Zahteva, ki jo Nemčija prijavlja, je skrajno skromna: 1. zamenjanje nemškega lebensraum (življenjskega

prostora); 2. vrnitev nekdanjih nemških kolonij.

»Prišli so Churchill, Cooper, Eden, Chamberlain in nazadnje Zid Hore Belisha. Churchill je bil že v svetovni vojni znan kot največji hujšak.

»Nemčija je danes prijateljica z Italijo... Tudi nasproti Rusiji se je položaj izpremenil... In Japonska takisto ni danes na strani naših sovražnikov.

»In kakšno je nemško vodstvo? Jaz sem magnet, ki kroži nad nemškim narodom in lovi jeklo iz njega.

»V zadnjih 5 mesecih sem ogromno delal in moje delo je blagoslovila božja previdnost. Če smo si zagotovili svoj življenjski prostor, to ne pomeni zatiranja drugih narodov. Verujem v večno pravičnost, deležen je je pa samo tisti, ki je je vreden. Ne more biti drugače: moramo zmagati, in zato bomo zmagali.

Iz Washingtona poročajo, da je Hitlerjev govor razočaral tiste Američane, ki so upali, da bi Wellesovo potovanje v Evropo utegnilo pomeniti prvo etapo posredovanja Združenih držav v evropski vojni. Politični krogi primerjajo srdite Hitlerjeve napade z zmernimi Chamberlainovimi izjavami in izjavljajo, da si Hitler s svojim zadnjim govorom pač ni pridobil ameriških simpatij.

Observer.

Kaj more Rusija Nemčiji dati?

Nadaljevanje z 9. strani

Nemške vojne potrebe po hrani in surovinah bodo v prvi vrsti odvisne od tega, ali bo Nemčija bila ofenzivno ali defenzivno vojno. V najugodnejšem primeru zanj, t. j. v defenzivni vojni, bo Nemčija

a) dobro preskrbljena z žitom in krmom, s premogom, magnezitom, peliki, boksitom, cinkom, manganom, živim srebrom in lesom;

b) kočljiva bo njena oskrba s tobakom, svincom, kromom, antimonom, bakrom, bombažem, volno in lanom;

c) slabo ji bo kazalo glede oskrbe s kavo, mastjo in rastlinskimi maščobami, tungstenom, molibdenom, pločvino, nikljem, železom, gumijem in petrolejem.

Pomudimo se nekoliko pri petroleju!

Nemčija je leta 1938. pridobila 2,3 milijona ton petroleja, včevši umet-

ni bencin. Iz bivše CSR in s Poljskega ga dobi okoli 200.000 ton; skupaj torej 2 1/2 milijona ton domače produkcije. Toda leta 1938., torej v zadnjem letu miru, je Nemčija potrebovala 7 milijonov ton petroleja; to se pravi, da ga je morala 4 1/2 milijona ton uvoziti. Skoraj ves ta uvoz je prišel iz držav, od katerih je Nemčija danes zaradi blokade odrezana: iz USA, Holandske Indije, Mehike in Venezuele.

Del primanjkljaja bo Nemčija nedvomno lahko krila s povečanjem produkcije umetnega bencina; s tem bi utegnila v dobrem letu dni pomnožiti svojo produkcijo za milijon ton. Prištevmo k temu celotni izvoz sovjetskega petroleja leta 1938.: milijon ton. In prištevmo še maksimum romunskega izvoza: 3 milijone ton. Če vse to seštejemo, dobimo 5 milijonov ton; prištevmo jih današnji nemški produkciji, in dobimo za spoznanje več, kakor je Nemčija porabila petroleja leta 1938.

To velja seveda le tedaj, če bodo vse okoliščine Nemčiji v prid. Toda nekateri strokovnjaki trde, da petroleja iz Rusije sploh nič ne bo in da romunskega niti zdaleč ne bo za 3 milijone ton. Če bo to držalo, ne bo tretji rajh kos niti statični vojni, kakršna je današnja, toliko manj pa obrambni vojni pred zavezniško ofenzivo. Kaj šele naj pa rečemo za primer ofenzivne vojne, kakršna je bila poslednja — kakršne so bile vse nemške vojne?

V tem primeru bi potreba po surovinah neznansko poskočila. Nemški strokovnjaki so sami izračunali (Wehrtechnische Monatshefte), da potrebuje Nemčija za napadalno vojno proti zaveznikom najmanj 12 milijonov in 600.000 ton petroleja na leto. Zavezniški strokovnjaki pa cenijo nemško potrebo po petroleju celo na 20 milijonov ton na leto.

V marsičem položaj leta 1939. ni enak položaju leta 1914. V enem pa je: kakor takrat, mora tudi danes Nemčija zmagati v nagli vojni, ker bo podlegla v dolgi.

Dr. Stojan Pribečević

Gobavec

Sunday Express trdi, da je bil med angleškimi mornarji, zaprtimi na Altmark, tudi neki gobavec in da so ga Nemci pustili med ujetniki več tednov.

K ateri Altmarke: Angleški rušilec Cossack pripelje rešene britanske mornarje v domačo luko Leith. Zgoraj: Navdušen sprejem rušilca v Leithu. Spodaj: Skupina rešenih mornarjev.

Dalje pravi omenjeni londonski tednik, da so nemški mornarji pripovedovali ujetim Angležem, da bodo ujetniki morali v nedeljo defilirati po hamburških ulicah in da je že vse pripravljeno, da bo ta parada pravi nemški ljudski praznik — podobno kakor je bilo v starem veku, ko so ujetnike na javnem trgu gonili v suženjstvo.

»Jaz«

Neki kalifornijski vseučiliški profesor in specialist za proučevanje govorov in spisov velikih državnikov je ugotovil, da ima »Hitler najbrže svetovni rekord glede rabe besede jaz. V govoru dne 1. septembra l. l.

je Hitler 78krat izgovoril besedico jaz. Cezar rabi prvo osebo ednine samo dvakrat v vseh svojih spominih.

(Paris-soft)

Strupeni G. B. Shaw

Slavni irski dramatik George Bernard Shaw ne slovi samo po svojih dramah, ampak morda še bolj po svojih jedkih aforizmi. Te dni smo brali v angleških listih celo vrsto takšnih Shawovih misli. Vse so veljale Nemčiji. N. pr.:

Samo ena nemška radijska objava je v skladu z dejanskim stanjem: napovedi časa.

Dveh stvari zjutraj ne prenesem: mrzlega čaja in nemškega radia. Goeringova štiriletk je tako temeljita, da smejo poslej celo reke teči samo trikrat na teden.

Ali ste brali...

...da v Cardiffu na Angleškem strogo spoštujejo nedeljo. A sta zdaj, med vojno, izjemno odprta ob nedeljah dva kina; da pa smejo k predstavam samo tiste ženske, ki so v spremstvu uniformiranega vojaka, in samo tisti moški civilisti, ki jih pripelje s seboj mobilizirana ženska v uniformi?

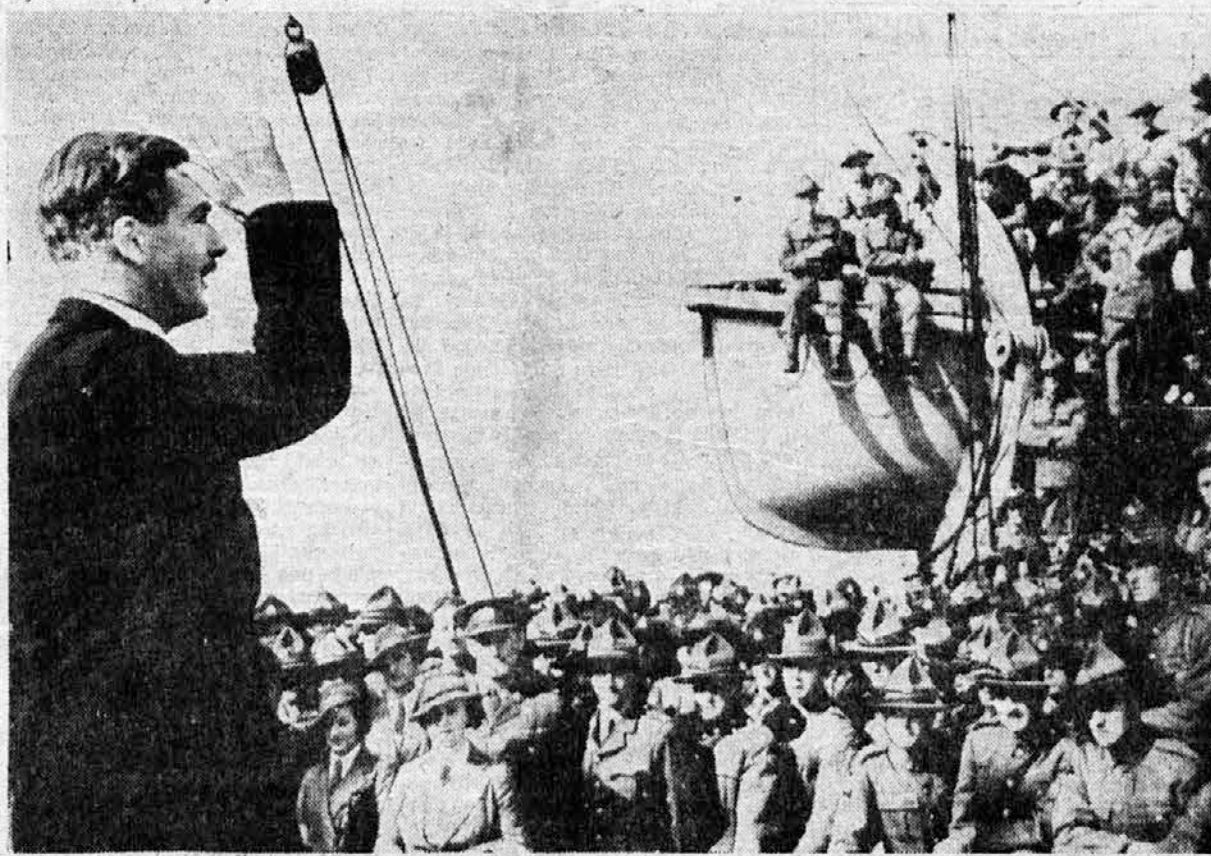
...da so velika katoliška semenišča v Brnu, Pragi, Olomoucu in Budjovcih izpremenjena v vojašnice?

...da je newyorški župan La Guardia izjavil na svečanosti, prirejeni Lincolnu na čast, da je predsednik Roosevelt Lincoln našega časa — da je to izjavil kljub temu, da je Roosevelt demokrat, on sam (La Guardia) pa republikanec?

...da pripeljejo kanadski vojaki, ki pridejo na Angleško, vsi brez izjeme s seboj razen orožja kompletne priprave za igranje hokeja na ledu?

...da Francova vlada na Španskem še zmerom sili rudnik v Rio Tinto, da pošilja Nemčiji čez Italijo vsak mesec 35.000 ton bakra, čeprav je rudnik v rokah angleškega kapitala?

...da se Kitajci kljub novemu »prijateljstvu« med Moskvijo in Tokiom še zmerom otepajo Japoncem, in sicer celo še z večjim uspehom kakor prej?

Te dni je prispelo v Suez več divizij avstralskih in novozelandskih čet, da posežejo v vojno, predvsem na Bliznjem vzhodu. Naproti jim je odletel dominionski minister Anthony Eden, da jih pozdravi v imenu vlade

Družinski tednik

Tudi

vpričanje našega časa

Vek, v katerem živimo, je vek civilizacije. Tega se menda vsi zavedajo, kajti če bi bilo drugače in če bi se lahko ponasjali s kulturo, bi danes živeli v miru in ne bi pisali o vžigalnih bombah in strupenih plinih.

Res je, da nam je civilizacija prinesla marsikaj koristnega, marsikaj iznajdb, ki nam je olajšala življenje, tako da danes živimo v marsikakšnem oziru dosti bolj prijetno, kakor so živeli ljudje pred eno ali dvema generacijama. To je res, toda marsikaj se je tudi poslabšalo, čeprav se tega morda še ne zavedamo.

Pred kratkim sta se v pisarni zglasila dva krvodajalca. Prinesla sta nabiralno polno in prosila za majhno podporo. Stara stvar, boste rekli, o tem vprašanju je bilo že dosti pisanih. Toda kljub temu sem se nekoliko zamislil.

Težko, zelo težko je, in zelo slabo se mora goditi človeku, če mora sebe ali pa morebiti celo družino preživljati s tem, da prodaja svojo kri. To je velik paradoks; nekateri bi dali premoženje zato, da bi imeli več krvi, drugi jo pa prodajajo, kakor se prodaja blago na metre, ali kruh na kilo, ali vino na litre.

In ko sta krvodajalca zapustila pisarno, je v meni ostalo neizgovorjeno vprašanje: Ali je res nagrada, ki jo dobivajo ti revni in nesrečni ljudje za svojo kri, tako majhna in poniževalna, da ne zadostuje niti za golo življenje? Potem se mi to zdi golo izkoriščanje. In še nekaj. Če se vsem tistim, ki so tako kravo potrebovali tujo kri — tista kri, ki je marsikomu tudi življenje rešila — ne zdi vredno, pošteno plačati tako veliko uslugo, je to dokaz, da smo civilizacijsko res zelo napredovali, da smo pa kulturno zelo nazadovali.

Kronist

Politični tednik

Ustnovna skupščina bolgarsko-jugoslovanske trgovinske zbornice se je vršila pretekli teden v Sofiji. Prav tako kakor pred 14 dnevi v Beogradu so se tudi to pot skupščine udeležili gospodarski predstavniki obeh narodov. Poleg bolgarskega trgovinskega ministra Zagorova so se z bolgarske strani skupščine udeležili zastopnik kralja Borisa, general Taney, dvorni minister Hadžiev, zunanji minister dr. Popov in drugi dostojanstveniki. Z naše strani so se pa poleg trgovinskega ministra dr. Andresa skupščine udeležili zastopniki trgovskih zbornic. Ljubljansko zbornico sta zastopala predsednik Ivan Jelačin in tajnik dr. Pless. Govorniki so prav tako kakor v Beogradu poudarjali velik pomen nove ustanove, ki bo poglobila gospodarsko sodelovanje najbližjih plašt obeh narodov. — Naš novi poslanik v Sofiji Milanović je pretekli teden izročil svoje poverilnice kralju Borisu. V svojem govoru je naglasil, da je srečen, ker more sodelovati pri nadaljnjem delu za zблиžanje med bratskima narodoma in nadaljevanju politiko, ki sta ji postavila temelj kralj Boris in pokojni kralj Aleksander. To politiko so pa potrdile še druge medsebojne manifestacije in ne nazadnje tesno gospodarsko sodelovanje med obeh državama. Kralj Boris je našemu poslaniku odgovoril, da z zadovoljstvom sprejema njegovo zagotovilo. Tudi Bolgarija se bo še nadalje trudila za politiko miru in nevtralnosti. — Novi vodja demokratske stranke in naslednik pokojnega Ljube Davidovića je postal bivši narodni poslanec in prosvetni minister Milan Grol. Ze od kar je bolehal Ljuba Davidović je Grol namesto njega opravljal predsedniške posle. Po smrti svojega vzornika ga je pa demokratska stranka soglasno izvolila za svojega vodjo. G. Grol je znan kot izredno sposoben književnik in časniki. — Italijanski prosvetni minister Bottai je pretekli teden otvoril zavod za italijansko kulturo v Beogradu, in sicer v navzočnosti Nj. Vis. kneza namestnika Pavla in Nj. Vis. knežine Olge. Otvoritev so se udeležili tudi drugi kulturni predstavniki naše postojnice. Nj. Vis. knez namestnik Pavle je ministra Bottaija sprejel v avdienci in ga povabil na kosilo, ki so se ga udeležili tudi predsednik vlade Dragiša Cvetković, pod-

Strahovita izpoved mladega morilca

V Beogradu je pred kratkim neki mlad krojaški pomočnik umoril starega oderuha Tanasijo Popovića

Beograd, februarja.

Ze nekaj časa govori ves Beograd o strahovitem umoru starega skopuha Popovića, ki so ga daleč okrog poznali zaradi njegovega skopuštva in oderuštva. Bil je po rodu Grk, že star in nadložen, nikogar ni imel na svetu, bil je pa izredno pohlepen na denar. Kjer in kadar je mogel, je koga osleparil, samo da je prišel do denarja. Ker je poleg tega še izredno skromno živel, so bili kajpak vsi tisti, ki so ga poznali, prepričani, da ima silno veliko denarja. Med njegovimi znanci je bil tudi mladi krojaški pomočnik Gjorgje Manević-Draskavević, ki je starega skopuha spoznal v krojaški delavnici. Tam je bil uslužben in skopi starec si je tja od časa do časa sam hodil šivat strgano obleko. Njuno srečanje je pa za oba postalo usodno.

Pred kratkim je beograjska policija našla kovčeg s truplom starega skopuha. Napela je vse sile, da bi našla morilca. To se ji je naposled tudi posrečilo, in sicer s pomočjo izpovedi nekega preprostejšega drvarja, ki ga je morilec najel, da mu je nosil kovčeg. Za napitnino mu je namesto obljubljenih deset dinarjev dal kar dvajset, kar je zbudilo drvarjevo sumnjo in kar

je naposled tudi za morilca postalo usodno. Ko je policija morilca prišla, je najprej dejal, da ne ve, čemu so prišli ponj, naposled je pa vse priznal in sam od sebe hlastno pripovedoval potek umora in kar se da hitro nosil stražnikom vse, kar je našel pri svoji žrtvi: nekaj zlatnine, uhane, prstane, verižice in zapestnice, s čimer je skupih prekupeval, in pa bore sedem stotakov.

Na policiji se je mlademu zločincu po priznanju kamen odvil iz srca. Odkritje je priznal vse in stražnikom natanko razložil. Njegova strahovita izpoved je pretresla celo naše postojanje, navajene vseh mogočih tragedij.

Takole je pripovedoval:

»Pred dvema letoma sem delal v krojaški delavnici v isti ulici, kjer je stanoval stari skopuh in ki je večkrat prihajal v našo delavnico. Tovarši so mi pripovedovali o njem, kako je bogat, toda skop, da niti Bogu ne bi privoščil kadila. Fantje smo se med seboj pogovarjali, da bi ga bilo treba spraviti na oni svet, saj tudi starec sam ne bi pomišljal, če bi bilo treba koga oslepariti, razen tega je pa sam na svetu. V starcu sem videl človeka brez čustev, trdega in neumljenega ko kamen. Ze takrat je v meni do-

zorel sklep, da ga spravim s sveta. Toda z njim se nikoli nisem sestajal. Tri dni pred umorom sem ga pa srečal in izvalil v svojo sobico, češ da bi mu rad prodal nekaj zlatnine. Starec je bil s tem zadovoljen, saj je bil kar nor na zlato. Bil je sicer zelo previden in se ni rad družil z ljudmi, mene je pa poznal kot poštenega fanta, zato je brez oklevanja stopil z menoj. Komaj je pa pred menoj stopil v sobo, sem mu zasadi nož v hrbet. Starec se je opotekel, zastokal in padel...»

Se bolj grozna od te je pa Gjorgjeva druga izpoved o tem, kako je truplo spravil v kovčeg. Njegova izpoved je ena sama tožba, razočaranje in kesanje. Od takrat ni imel več mirne ure. Noč in dan je taval okrog, brez miru in počitka. Ko ga je policija prišla, mu je bilo to že kar v olajšanje, kajti šele po priznanju je lahko zaspal.

Na policiji je odločno zanikal, da bi imel kakšnega pajdaša. Stražnikom je dejal: »Sovražil sem vse skopuhe. Nikoli pa še nisem bil v življenju kaznovan. Zdaž zaslužim večala...»

Izpoved mladega morilca je ena sama pretresljiva slika mladega človeka, ki je tako slučajno zašel na žalostno pot zločina.

predsednik vlade dr. Maček, prosvetni minister Maksimović in drugi. Ministar Bottai je sprejel tudi naš zunanji minister Cincar-Marković.

Balkanske države se v svoji težnji po tesnejšem sodelovanju trudijo, da bi dale tem svojim težnjam tudi zunanji izraz. Pretekli teden je balkansko časopisje z veseljem ugotovilo, da se je razmerje med Bolgarijo in Rumunijo z obiskom romunskega finančnega ministra in predsednika romunske narodne banke Constantinescu v Sofiji precej izboljšalo. Rumunski finančni minister je imel v Bolgariji razgovore z bolgarskimi gospodarskimi predstavniki zaradi tesnejšega gospodarskega sodelovanja med obeh državama. Njegov obisk v Sofiji ima pa tudi važen politični pomen. V Bukaresti menijo, da so njegovi razgovori podlaga za nadaljnje, podrobnejše razgovore. Tudi romunsko razmerje do Madžarske se je nekoliko omililo s tem, da sta obe vladi prepovedali časopisno in radijsko kampanjo druga proti drugi. Pred vsem pritiska v tem pogledu na Madžarsko Italija, češ da naj do konca vojne počaka s svojimi revizionističnimi zahtevami do Rumunije. V kratkem namerava italijanski zunanji minister Ciano sam potovati v Budimpešto. Pretekli teden je pa odpotoval v Berlin madžarski zunanji minister Csaky. Ker Madžarska ne najde več zaslombe glede svojih zahtev pri Italiji, očitno išče podpore v Berlinu. — Skandinavskim državam se je doslej posrečilo izogniti se vsem nevarnim zapletenostim, ki bi jih utegnili potegniti v sedanji evropski konflikt. Pretekli teden se je pa stvar nevarno zasukala. Posebno veliko prahu je dvignil incident z nemško pomožno križarko »Altmark«, ki ga imajo nekateri za znak alarma. Prav tako je pa sumljiv pojav angleškega vojnega brodoma v Severnem morju, zlasti v bližini Mur-

manska, edinega ruskega pristanišča, ki nikoli ne zamrzne. Zavezniki hočejo namreč Severno morje blokirati. Veliko razburjenje je pa zbudilo tudi bombardiranje švedskega mesteca Palaja v bližini finske meje, ki so nam ruska letala vrgla okrog 100 bomb. Ruska vlada se je v Stockholmu zaradi tega sicer opravičila, vendar se je švedski vladi kljub temu zdelo potrebno, da je sklicala konferenco severnih držav v Kjöbenhavnu. Zunanji ministri Norveške, Danske in Švedske so se posvetovali o položaju, ki je nastal za severne države. Finska se to pot konference ni udeležila. Na konferenci so zunanji

ministri sklenili, da ostanejo njihove države nevtralne, in sicer ne pod pritiskom, temveč prostovoljno. Sklepi te konference so pa zelo razočarali evropske politike. — Rusi z nezmanjšano silo napadajo Mannerheimovo črto. Posebno ljute boje bijejo v okolici Viborga, kiga Finci naglo utrjujejo. Pred kratkim so Rusi praznovali obletnico ustanovitve sovjetske vojske. Za to praznino so hoteli pripraviti nekaj uspehov na bojišču, to se jim je pa popolnoma izšlo. Po nemških vesteh se žele Rusi s Finci pogajati. Nemci naj bi posredovali. Nemški poslanik v Helsinkiju se zdaj trudi, da bi pripravil ugodna tla za pogajanja. — Svoj prestiž, ki ga je izgubila na Finskem, hoče po mnenju nekaterih diplomatov Rusija popraviti z napadom v Mali Aziji. Po nekaterih vesteh čedalje bolj utrjuje svojo mejo na Kavkazu, kajpak pa tudi na perzijski strani ne počiva. Hkrati se mrzlično oborožujejo in pripravljajo tudi druge maloazijske države. Moskovski listi in moskovski radio sta začela srdito kampanjo proti maloazijskim državam, posebno proti Iranu in Turčiji. Položaj na Bližnjem vzhodu vsekakor ni nič manj negotov kakor na severu. Kajti če je v interesu Nemčije, da se začne vojna na Bližnjem vzhodu, je v interesu zahodnih velesil, da zapletejo v vojno tudi severne države, če hočeta zavezniki pomagati Finski. — Rooseveltov odposlanec Sumner Welles je že prispel v Evropo. Izkrca se je v Neaplju in je takoj nato odpotoval v Rim. Sestal se je z Mussolinijem in Ciano in je koj nato odpotoval v Svico. — Chamberlain je govoril v Birminghamu o vojnih ciljih zaveznic. Dejal je, da Anglija, nasprotno od Nemčije ne želi uničiti robenega naroda, pač se je pa uprla nemškemu gospodarstvu. Zavezniki se bodo pogajali le s tisto vlado, ki bo držala dane obljube. Šele potem bodo Nemčiji pomagali iz njenih gospodarskih težkoč. Se isti dan kakor Chamberlain je pa govoril v Monakovem tudi Hitler. Poudaril je, da hoče imeti Nemčija svoj življenjski prostor, to se vse ozemlje, ki je bilo nekoč nemško in pa vse nemške kolonije. Svoj govor je zaključil z besedami, da je zmaga Nemčije zagotovljena.

Zavod Nikole Tesle bodo zidali v Beogradu in sicer na vogalu Carnegiejeve in Bitolske ulice. Stavbišče je poklonila beograjska občina in meri 5127 m². Zavod bodo zidali že letošnjo pomlad. Te dni je prispel v Beograd tudi predstavnik ameriških znanstvenikov in industrije, ki se zanimala za zgradbo.

Za 13 milijonov dinarjev ljudskega premoženja so rešili lani gasilci celje-

Zoper prehlad in glavobol
vzemite 1-2
ASPIRIN
tablete

Ni drugega zdravila po imenu "Aspirin", temveč edino-le "Bayer"-jev Aspirin.

Opl. reg. pod št. 37692 od 22. XII. 1939.

ske župe. Na letni skupščini, ki so jo te dni imeli celjski gasilci, so ugotovili, da je bilo v celjski župi lani 58 požarov. Gasilci so pomagali pri 49 požarih. S svojim požarovalnim delom so gasilci rešili tako 13.545.000 dinarjev ljudskega premoženja.

Za nadškofa v Avstraliji so imenovali Dalmatina dr. Mateja Beovića, starega šele 43 let. Novega nadškofa bodo ustoličili v mestu Adelaidi v južni Avstraliji; k njegovemu ustoličenju se bodo zbrali njegovi jugoslovanski rojaki iz vseh delov Avstralije.

Nalezljiva bolezen meningitis (vnetje možganske mreže) se je pojavila v Slavonkem Brodu in okolici. Dočim so v Slavoniji zabeležili samo pet obolev, leži pa v bolnišnici v Splitu kar 15 bolnikov za to boleznijo. Bolezen se prenaša s slino obolelega človeka.

Vlak je povozil na splitski postaji 28letnega Marka Bulazina iz vasi Labina v okolici Splita. Lokomotiva mu je odrezala obe nogi, truplo je pa vlekla še 15 metrov s seboj. Bil je takoj mrtev.

Trta je pozebla v belokranjskih vinogradih, posebno v Meliki, pri Sv. Anu in Vinomeru. Posebno velika je škoda v tistih vinogradih, ki so zasajeni s trtnimi vrstami debelega stržena, ker dajejo prav te vrste trte največ vina. Tudi na mladem sadnem drevju je mraz napravil občutno škodo, ki jo bo mogoče popraviti šele čez nekaj let.

Okrog 24.000 dinarjev škode je povzročil požar, ki je upelnil hišo posestnika Ramoza Karla v Malem Cirkulu pri Krškem. Ogenj je nastal zaradi slabe peči in se je zelo hitro razširil na vso hišo, tako da sta se zakonec komaj še rešila.

Neredna stolica
upliva na ves organizem.
Dobro sredstvo za odvajanje, ki zanesljivo deluje in ima prijeten okus, je **DARMOL**

Opl. reg. št. 13244/73. št. 30

Darmol dobite v vsaki lekarni!

Listek „Družinskega tednika“

Zgodovinska partija šaha

Neka zgodovinska listina v obliki pisma, ki so jo šele pred kratkim našli v Madridu, odkriva zanimivo dejstvo, da se je kralj Ferdinand Kastilski na podlagi dobljene šahovske partije odločil Kristofa Kolumba poslati na njegovo prvo raziskovalno potovanje, na katerem je slučajno odkril novi svet.

To pismo, ki o njem strokovnjaki trdijo, da je pristno, je v začetku leta 1492, nekdo iz najožje kraljeve okolice pisal nekemu prijatelju. V pismu mu je sporočil, da se je nekega popoldne v sobanah kraljice Izabele v Santa Féju pri Granadi zbrala večja družba dvorjanov. Med njimi je bil tudi kralj, ki se je odločil, da bo z enim izmed svojih partnerjev, ki so igro navadno izgubljali — pisal se je Fonseca — odigral šahovsko partijo. Med navzočnimi so bili tudi grof Tendilla, Ponce de Leon, Gonzalo de Cordoba, pisec tega pisma, kakor tudi več dvornih dam, ki so vezle gobeline. Ena izmed dam, Beatrica Calindezova, s pridevkom La Latice, je sedela zraven kraljice in se z njo pogovarjala v latinščini. Kmalu nato, ko je kralj začel šahovsko partijo, je vstopil tudi kraljčin spovednik, škof Fernandez de

Talavera Granada in se je pozanimal za zadnje vesti o Kolumbu.

Pisec tega pisma pa takole nadaljuje: Ze poprej sem vam pripovedoval o načrtih Genovčana, o katerem mnogi mislijo, da je prismojen, le peščica ga ima pa za genija. Zdaž hoče, da bi ga proglasili za admirala majhnega brodoma, ki naj bi odplulo proti neznanim deželam. Morebiti bi prispelo celo do vzhodne azijske obale, kjer baže leži zlati otok Cipango, ki ga je že Marco Polo popisal. Proti imenovanju za admirala imajo pa nekateri pomisleke, ker bi tako Kolumb imel isti čin kakor naš kastilski admiral. Zdaž je Kolumbus na poti v Palos de Moguer, kjer bo počakal na končno kraljevo besedo: če njegova prošnja ne bo uslišana, namerava namreč za zmemom zapustiti španijo.

Zato boste pač razumeli smisel vprašanja, ki ga je škof zadal doni Izabeli. Čeprav sem se tako napenjal ušesa, nisem mogel ujeti odgovora naše pobožne kraljice, slišal sem pa, kako je dvorna dama Beatrica dejala, da ne bi smeli prav nič oklevati, če bi šlo za denar. Ne zdi se ji pa pametno zaželeni naslov na tako lahek način podeliti. »Vsekako,« je še dodala, »se mi zdi pa bedasto trditi, da so pod našimi nogami dežele, kjer ljudje kakor muhe hodijo z glavami navzdol.«

Zadnje precej glasne besede sta razločno razumela tudi oba šahista. Fonseca, čigar igra je slabo kazala, je presekla tišino, ker je upal, da bo tako odvrnil pozornost svojega nasprotnika od igre. »Jaz sam,« je dejal, »mislim o tem prav tako kakor Cosmos Inde-

copleustes, namreč da je svet štirioglat kakor tale šahovnica in da ga od vseh strani obdaja voda. Na drugi strani sveta pa ni nič drugega kakor brezno. Zato pa tudi Arabci na svojih risbah slikajo tam, kjer naj bi se ocean končal, črno, brezmesno roko, pripravljeno, uničiti tistega človeka, ki bi se drznil približati se breznu.«

Medtem se je pa kraljica približala šahovski mizici in je svojemu možu dejala:

»Velikano, ali se vam ne zdi, da bi lahko podelili Kolumbu admiralski naslov, seveda pa samo za dežele in kontinente, ki bi jih odkril ali zasedel na oceanu? Tako bi spoštovali in obvarovali pravice velikega admirala kastilskih vojsk.«

»O tem bomo še govorili,« je odvrnil kralj, ki je očitno nekaj napeto premišljeval in igri posvečal le malo pozornosti. Fonseca je izbral napake svojega nasprotnika, da je bil kmalu v premoči. Kraljeva bela kraljica je prišla, podobno kakor drzni pomorščaki, preblizu prepada in črna roka se je že pripravljala, da jo bo sleherni trenutek zagrabila! Don Fernando je, videč napako, nasršil obrvi in zagodrnjal: »Zaradi tega Genovčana bom še igro izgubil!«

Skušal je svojo kraljico z zvijačo rešiti, toda Fonseca se je past izognil in vstrgal pri svoji igri. Celo roke si je pomel in si upal pripomniti: »Vse, kar more Vaše Veličanstvo zdaž še storiti je, da igro nadaljuje s stolpom.«

Dona Izabela je pa na to še enkrat pripomnila: »Gospod Fonseca, ali sem

jaz slepa, ali pa bo beli dobil igro.« S tem je zadržala kraljevo roko, ki je po Fonsecevo nasvetu hotela pravkar premakniti stolp. Kraljica je prav imela, kajti beli bi lahko dobil igro v petih potezah. Kralj Ferdinand me je pogledal v oči. Takoj sem razumel, kaj je mislila kraljica in sem molče priklimal. Kralj je z desno podplčelo in precej časa premišljeval. Naposled se je njegov obraz na lepem razjasnil in začel se je smehljati.

»Fonseca,« je dejal, »na psu ste; ne boste izkoristili moje raztresenosti.« In igral je tako, kakor je moral in je igro dobil.

Tedaj je kralj vstal, stopil k dvorni dami Beatrici in dejal: »No, dona Beatrica, kaj pripovedujete o ljudeh, ki tako hodijo kakor muhe?«

»Velikano,« je odgovorila, »nihče ne more trditi, da ni zmotvilj. To je že Plinij dejal in priznal boste, da so modri možje pogosto menjali svoje nazore.«

»Tudi jaz menim tako,« je dejal kralj, »in mislim, da bom Juanu de Colomu ukazal, naj napravi listino, s katero bom Kristofa Kolumba imenoval za admirala, kakor nam je pravkar svetovala kraljica.«

Kraljica je nato poklicala enega izmed svojih pažev in mu dejala: »Alonso, vzemi konja in odjedi h Kolumbu, ki je na poti v Palos de Moguer. Povej mu, naj se hitro in upalno vrne v naše kraljevsko bivališče Santa Fé.«

In tako se je končala zgodovinska šahovska partija, ki je imela za posledico odkritje Amerike.

OKVIRJI

za

SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE,

KLEIN

LJUBLJANA, Wolfova 4

POZOR! PRIHODNI TEDEN NOVI ROMAN

Zagreb se je povečal za 12 km² ozemlja in za 13.000 prebivalcev, ker so zagrebški občini priključili še občinu Kustošje. V Kustošju je veliko industrijskih podjetij in trgovin.

300.000 dinarjev škode je povzročil požar v cerkvi Gospe Sinjske v Sinju. Ogenj je nastal v zakristiji, kjer je bilo veliko sveč, petroleja in voska. V nevarnosti je bil čudodelni kip Gospe Sinjske, ki so ga pa na srečo o pravem času rešili.

Kovance po 20 in 50 dinarjev je spet ponarejal Matija Časo iz Kustošje pri Zagrebu. Časo je bil že pred nekaj leti zaprt zaradi ponarejanja, zdaj se je pa ponovno lotil tega posla. Detektivi so našli pri njem vse priprave za ponarejanje, poleg tega pa še 15 kosov 50dinarskih kovancev.

Neznana zločinka sta napadla 40letnega železniškega kurjača Franca Kristana iz Ljubnega na Gorenjskem. Zjutraj je odhajal s polnim nahrbtnikom jaje in drugih živil v službo na Jesenice, pa sta ga na poti napadla dva moška in ga pobila na tla, kjer je obležal v krvi. S težavo se je čez nekaj časa Kristan privlekel do postaje, odkoder so poklicali na pomoč zdravnik.

Tramvaj je povozil Olivero Maretičovo, učenko tretjega razreda beograjske gimnazije. Zjutraj se je na tramvajski stopnici peljala v šolo in je nenadoma padla pod tramvaj, ki jo je razmesaril. Morda bo tam, kjer nesreča pripomogla, da bo beograjsko dijaštvo dobilo na razpolago dva posebna tramvaja, za kar je že večkrat prosila.

Iz maščevanja je neznan moški ustrelil 30letnega Alojza Zoriča, posestnika iz Ivančole. Zorič se je ponosi vračal domov in nekdo ga je iz zasede ustrelil. Ker je bil Zorič ta dan v fantovski družbi, sumijo, da se je eden izmed fantov, ki jih je užalil, maščeval.

Plaz je zasul na hribu Goruždi v bližini Peči koče, v kateri sta bila dva delavca, žena in dveletni otrok. Tretji delavec je bil blizu koče in zračni pritisk, ki ga je povzročil plaz, ga je tresel tako hudo ob drevo, da se je onesvestil. Šele po treh dneh so ga našli kmetje in so ga spravili v dolino. Koče z žrtvami še niso mogli odkopati, ker leži na njej kakšnih 30 metrov snega.

87 požarov je bilo v Zagrebu v dveh mesecih letošnjega leta. Povprečno imajo v Zagrebu 200 požarov na leto, letos bo pa, kakor kaže začetek, število požarov še večje.

Zaradi lepega dekleta so se stepili fantje iz vasi Kruševica in iz vasi Sikirevec pri Bosanskem Šamcu. Ker dekličini rojaki iz Kruševice niso pustili, da bi se lepa Mara primožila v vasi Sikireve, je prišlo do spopada med obema vasema. V boju, ki je trajal pozno v noč, je bilo šest fantov ranjenih s samokresom, kakšnih deset pa s koli. Zdaj je lepa Mara razočarana in je dejala, da se sploh ne bo poročila, temveč odšla v samostan.

Vlak je povozil kmečke sani s štirimi popotniki iz Zagreba. Kmeta Marka Masleka je lokomotiva s tako silo vrgla na cesto, da je obležal mrtel, njegov brat Josip je bil pa močno ranjen.

Na pločniku Ilice v Zagrebu je umrl 37letni kmetovalec Franjo Nikšić iz vasi Vrbočko Polje v bližini Zagreba. Nedavno je prišel v zagrebško bolnišnico, da bi se pozdravil; bil je namreč tuberkulozen. Ker je pa bolnišnica prenapolnjena, so ga zavrnili in sromak je na poti domov sredi mesta izdihnil.

Brezposelne hrvatske delavce sta spravljala čez mejo tihotapca 39letni Albin Repić in 41letni Sinković, oba od Sv. Ožbalt v Dravski dolini. Delavce sta premetila z lažnimi obljubami o lepšem življenju onstran meje. Vsa delavce je moral plačati 400 dinarjev, ki sta si jih potem tihotapca delila. Zdaj so ju prijeli in sta že priznala, da sta spravila čez mejo 20 delavcev.

Zena je umorila svojega moža, 50letnega kmeta Obrada Miloševića iz vasi Ramače pri Gružu. Milošević je nadlegoval ženo svojega najmlajšega sina, tako da se je ta vrnila nazaj k staršem. Zdaj se je med sinom in očetom vnel prepir in oče je hotel s puško ubiti sina. Njegova žena je pa vsem prepričkom napravila konec in mu je pončič, ko je mož spal, s sekuro razbila glavo.

Fantje so se napili šmarnice in so potem na poti domov ubili poznega vasovaleca, 26letnega posestnikovega sina Janeza Janžekovića iz Rumančev pri Ormožu. Eden izmed pijanih fantov je Janžekovića brez povoda ustrelil v trebuh. Ko je nesrečnož omedlel, ga je pa še nekdo drug izmed fantov z nožem sunil v prsi. Janžeković je bil na mestu mrtel.

Svinja je odgriznila roko in glavo šestmesečnemu detetu, Mari Mikoviću iz vasi Seline pod Velebitom. Starši so pustili otroka samega doma, svinja je pa prišla v sobo in ogrižla

otroka, da je v strašnih mukah izdihnil.

17letni Milivoj Petrović iz Smedereva je med preprirom ustrelil očeta. Nedavno se je oče Aleksa drugič poročil in mačeha ga je zmerom hujskala proti sinu. Prepri je bil na dnevnem redu in oče je spodil sina od doma. Ko sta se srečala na cesti, sta se začela spet prepirati, sin je pa potegnil samokres in očeta ustrelil.

Zmrzlega berača Janka Ivanića so našli pred občinsko hišo v Glini. Prišel je namreč prositi miloščine, pa je od utrujenosti sedel na prag, zaspal in zmrznil.

Svatje Spase Topalovića iz Plevlja so prebili vso noč v avtobusu, ker niso mogli zaradi hudega snežnega mežaja nadaljevati poti proti domu. Ženin je šel po nevesto v Čačak, a ga je s svati na poti zalotil vihar. Šele drugo jutro so kmetje svate rešili iz mežaja.

Spanski bezeg že evete na Marjanu v Splitu in Spličani so prepričani, da jih je že obiskala pomlad.

Nove poštne znamke bodo prišle v promet 1. marca, in sicer znamke v korist društvenega doma poštinih uradnikov in nameščencev v Zagrebu. Prva znamka kaže prihod Hrvatov v sedanjo Hrvatsko, druga lik kralja Tomislava, tretja Matijo Gubca, četrti Stjepana in Antona Radića, peta znamka pa banovino Hrvatsko na zemljevidu Jugoslavije. Te znamke bodo veljale za vso državo.

Zvišanje železniške tarife pripravlja baje ministrstvo za osebni in blagovni promet. Zvišanje utemeljuje s tem, da se je premož, ki ga dobivajo iz državnih rudnikov, podražil.

Tasta je ustrelil Stjepan Srajer iz Vinkovcev, da je obvaroval svojo ženo in otroka. Ko se je tasta Pavel Slavnjaković vrnil pozno ponoči pijan domov, se je začel prepirati z zetom o nekem starem dolgu. Ker je pa oče začel pretepiti svojo hčer in njenega otroka, je Srajer pograbil lovsko puško in tasta ustrelil.

Gosli iz kamna je izdelal kmečki fant Pero Zečević iz Nikšića in imajo baje zelo lep glas. Gosli so okrašene z reliefi iz srbske zgodovine.

V vinski kleti je zgorel premožni posestnik Gabro Gudić iz Brdovca pri Križevcih. Ko si je zakuril v nizki kleti, da je pokušal svoja vina, je omamljen od dima in nekoliko vinjen padel na žerjavico in se ves požgal. Našel ga je neki njegov znanec, ki je prišel pogledat, zakaj se kadi v Gudićevi kleti. Gudić je v strašnih mukah kmalu nato izdihnil.

Po pomoti je ustrelil mlekarja Aleksander Farkaš, ko se je zgodaj zjutraj odpravil na vlak. Zagledal je nekoga, ki je hodil okrog hiše, in ker je mislil, da je tat, je s samokresom neznanca ustrelil. Ko je ta zadet padel, je Farkaš spoznal v njem svojega mlekarja, ki je prinesel mleko.

V Zagrebu bodo organizirali nov način prodaje mleka, ki ga do zdaj prodajajo mlekarji. Po vaseh bodo ustanovili mlekarne, v katere bodo oddajali kmetje mleko po 2 din liter. Te mlekarne bodo pa potem mleko pošiljale v mesto v glavno mlekarino, ki bo mleko oddajala gospodinjam.

34.000 din sta pokradla stari grofci Bathany v Krajinu blizu Cankove uslužbenca Janez Horvat in Janez Skalič. Grofica je stara in sama upravlja veliko posestvo. Denar ima spravljen v spalnici po policah in najbrže še sama ne ve, koliko ga ima. Vendar je pa opazila, da ji je nekdo jemal denar. Služkinja Terezija Horvatova je zasačila Horvata, ko se je plazil v spalnico in odnesel iz nje 2.000 din. Grofica ga je naznanila oblastem, ki so ugotovile, da je bil njegov pajdaš tudi Skalič. Ukradeni de-

nar sta si uslužbenca razdelila in z njim popravila gospodarski poslopji in hiši.

Tovorni avtomobil je zgorel na neki cesti blizu Krškega, ker je v njem nastala nevarna eksplozija. Lastnik je naložil na avto slamate šoke in jih hotel odpeljati v Zagreb. Na slabi cesti se je pa na avtomobilu zaradi eksplozije vnel požar. Zgorel je avto z vsem tovorom in ima lastnik okrog 75.000 din škode.

Naboj je eksplodiral v roki posestnikovega sina Cirila Regaliju iz Male Kostrevice pri Litiji, ko ga je hotel odpreti. Naboj je našel doma, vstaknil ga je med dva kamna in pričel tolči po njem. Nastala je eksplozija, ki je Cirilu hudo razmesarila desno roko.

Poštni parnik »Bistrica« se je prevrnil. Plul je proti Kotoru in je imel na palubi 14 popotnikov. Parnik se je prevrnil zaradi izredno visokih valov. Popotniki so se vsi rešili, delno z rešilnimi čolni, delno pa s plavanjem. Da bi videl kaj snega, se je Abbas Hilmi, nekdanji egiptovski kediv pripeljal iz Splita, kjer je preživel skoraj vso letošnjo zimo, v Zagreb. Abbas Hilmi je stalni gost našega Primorja, ki mu silno ugaja.

Če verjamete ali ne

Torej vojne bo kmalu konec. Vi tega zanesljivo ne verjamete, toda res bo prav gotovo, ker trdi tako muslimanski duhovnik in zvezdoznanec Abdulah al Redžisa, ki se je po mesec dni dolgem postu pri piramidi Rimzeza II. te dni vrnil v Kairo. Vojna se bo po njegovih besedah hitro končala in za ves svet bodo nastopili boljši časi. Tako je baje zapisano v zvezdah. Če verjamete ali ne, Abdulah al Redžisa je lansko leto napovedal sedanjo vojno.

Neka kmetica iz Trebova v Bosni je te dni rodila punčko z dvema glavama. Da bi bila igra narave še bolj čudna, se je otrok rodil s štirimi rokami, z dvema nogama in štirimi krili pljuč. Zaradi velikega snega niso mogli otroka nesti h krstu v cerkev, temveč so ga krstili kar doma. Krstil ga je stric, in če verjamete ali ne, eno glavo je krstil za Mitico, drugo pa za Radojko.

Prijatelji kvart, če imate brke, premislite kaj vam je bolj dragoceno: kvarte ali brki? Pazite tudi, da zaradi kvart ne boste ob brke.

V vasi Ivanjici pri Užicah v Srbiji je namreč neki navdušen kveartopisec, ko je zaigral vse svoje premoženje, stavil na poslednjo kvarto še desno stran brkov... in je izgubil. Če verjamete ali ne, senzacija je bila toliko večja, ker so v Užicah in okolici brki znak moškosti in zrelosti.

V svoji sobi je zmrznil 58letni gluho-nemi mizarski pomočnik Trstenjak Frane iz vasi Lešnice pri Ormožu. Trstenjak je stanoval popolnoma sam in se je preživljal s podporo. Ker ga ljudje že od novega leta niso videli, so pogledali v njegovo sobo, če se mu ni kaj pripetilo. Našli so ga mrtvega na tleh. Zdravnik je pa ugotovil, da je nesrečnož zmrznil že pred šestimi tedni.

Zjutraj
za lepoto -

Zvečer
za zdravje!

Zato zjutraj, zlasti pa zvečer

KALODONT
PROTI ZOBNEMU KAMNU

Osebnosti

V nedeljo 4. t. m. sta se poročila v Ljubljani v cerkvi sv. Jakoba g. Anton Sturch, trgovec in posestnik iz Reteč, in gđ. Krista Čakova, uradnica iz Ljubljane, oba naša zvesta naročnika. Želimo jima obilo sreče!

Poročili so se: V Ljubljani: dr. Ladislav Lenard, zdravnik, in gđ. Rika Stojkovića, dipl. phil.; inž. Boško Marjanović in gđ. Draga Goričarjeva iz Celja. V Mariboru: g. Rudolf Kolob, učitelj v Prevaljah, in gđ. Mara Merharjeva, uradnica okrajnega sodišča v Prevaljah. V Beogradu: g. Mate M. Marinić, orožnik, in gđ. Micika Arharjeva. V Slovenjem Gradcu: g. Maks Gajšek, mesar, in gđ. Amalija Senčeva, poštna uradnica iz Konjice. Bilo srečno!

Umrlji so: V Ljubljani: Rudolf Zarli, ravnatelj pomožnih uradov deželne vlade v pok.; Marija Schrottova; dr. Alojzij Pollak, škofijski kaplan in tajnik škof. ordinariata; Feliks Skafar, posestnik; Marija Kernova; Henrik Nabernik; Marija Železnikarjeva; doktor Emil Starč, odvetnik; Josip Heynal, organist; 54letna Antonija Savlikova; ing. Matko Kolarč, poštni svetnik v pok.; Ivan Vrančič, predsednik stola sedmorice v poklju. V Mariboru: Marija Kirbičeva, gost, in velepos.; 85letni Ivan Zupan, usnar; 40letna Marija Frangeševa, šivilja; 51letni Anton Sajko, krojaški mojster.

V Celju: 88letni prof. Emil Lilek, vladni svetnik v pok.; 75letni Frane Karbentz, pos.; 85letna Julijana Božensko; 41letni Martin Košir iz Zdobrove pri Škofji vasi. V Slovenskih Konjicah: 92letna Margareta Verčnikova. V Moravcih pri Lutomeru: 84letna Marija Spindlerjeva. V Kranjski gori: 37letni Maks Smolej, žel. premikač. V Ptuj: Franc Hutter, industrijec. V Rečici ob Savinji: 76letna Apolonija Hriberškova. V Bizoviku: 83letni Anton Ložar, posestnik. V Novem mestu: 88letna Frančiška Peganova. V Vojniku: 70letna Ivana Rattejeva, vdova Vrečerjeva. V Dolu pri Hrastniku: Matija Pust, gostilničar; 57letni Jakob Draksler, gost in pos. V Stahinju pri Naklem: 73letna Marija Merkičeva. V Dugi Resi: Matija Rovšek, predilniški mojster. V Smartnem pri Litiji: 76letni Mihael Brezgar. Na Glincah: Fančka Neredova. V Trnjam: 36letni Frane Oražen, trgovec in posestnik. V Velikih Laščah: Anton Pirčević, posestnik in orožniški stražmojster. V Gornjem Logatcu: Anton Prevec, davčni uslužbenec v pok. V Stražišču pri Kranju: Terezija Rakarjeva. Naše iskreno sožalje!

ZRČALO
naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 20 din

Dobra reklama

Stanujem v podeželskem mestu. Obiskala me je za nekaj dni prijateljica iz večjega mesta. S seboj je imela ročno delo, ki ga pa ni mogla končati, ker ji je zmanjkalo volne. Prosila me je, naj ji kupim volno v tukajšnji trgovini z ročnimi deli. Sedva sem bila pripravljena, da ji storim to uslugo.

V trgovini sem vljudno vprašala prodajalko, ali lahko dobim volno iste barve. Vzela je vzorec, ga pogledala ter reko vprašala: »Kje pa ste kupili to volno?« Odkrnila sem ji, da v tem in tem kraju. Vrnila mi je vzorec ter oblastno dejala:

»Pa jo pojdite še zdaj tja iskat!«

J.

Po desetih letih...

Z vlaka je izstopilo mnogo ljudi. Med poslednjimi je bila starejša dama, učiteljica v poklju. Otovorjena z dvema težkima kovčegoma se je ozirala po postreščku. Pa nobenega ni več bilo.

PFAFF
ŠIVALNI STROJI
IGN. VOK. TAVČARJEVA 7

Napotila se je v snežni brozgi po cesti. Dohetil jo je voznik na saneh. Pomahne mu, naj obstane. Voznik se je obrnil stran in z bičem udaril po konju. Učiteljica je spoznala v njem svojega nekdanjega učenca in je žalostno pogledala za njim.

Potem jo je dohitel kmečki fant, ki je s sanmi vozil gnoj. Ko je zapazil svojo nekdanjo učiteljico, je brez razgrnil odejo in naložil kovčge na sani. Potem je razprostil še bel robež in povabil svojo nekdanjo učiteljico naj sede. Učiteljica je bila tega povabila vesela, kajti tudi ta človek je bil nekoč njen učenec. Le kakšna je bila razlika med tema dvema človekoma! Morda je kočijaž v desetih letih zgrešil obraz svoje učiteljice, ali je pa učiteljica tega drugače učila olike kakor drugega?

Očividec

Čuden prizor

Če stopiš kakšno popoldne v ljubljansko bolnišnico, vidiš kaj žalostne prizore.

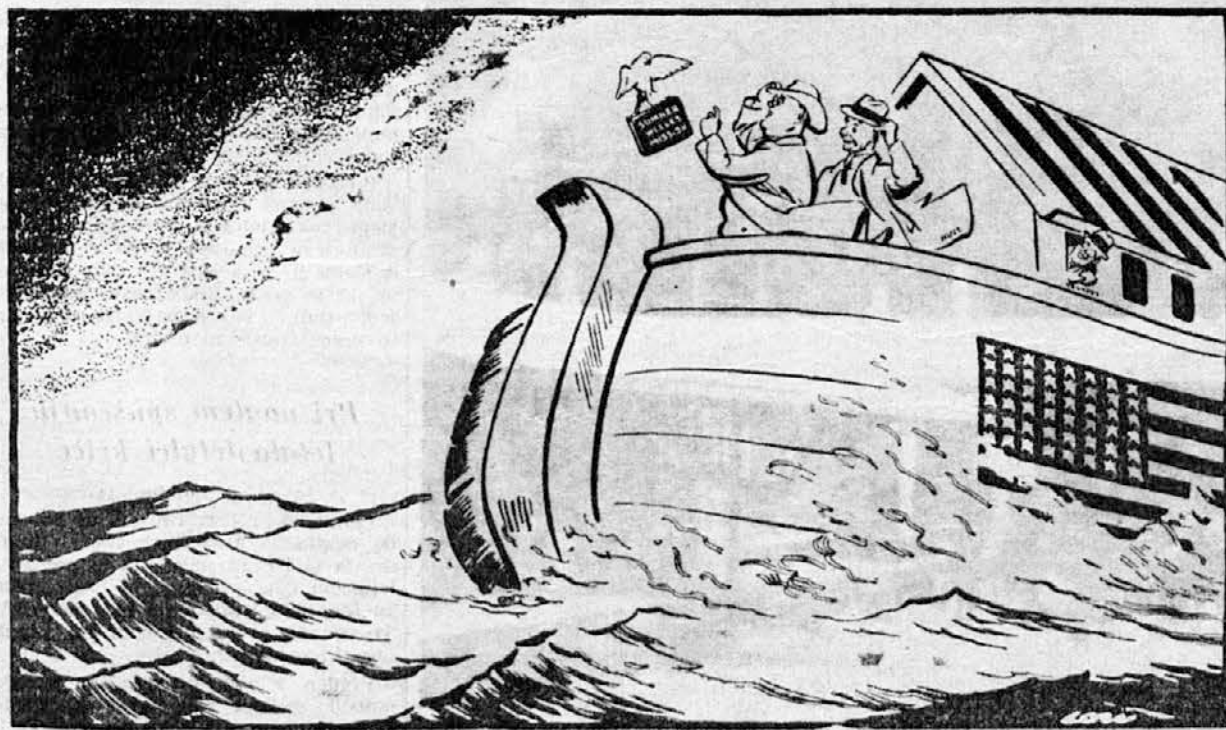
Ni dolgo tega, kar sem obiskal bolnega prijatelja. Že takoj ob vstopu v bolniško sobo, je zbudilo mojo pozornost ječanje pri vratih. Tam je sedela pri vratih starejša gospa in stokala od bolečin. Na moje vprašanje mi je povedala, da se ji je ognjila desna polovica glave, da so jo vsled silnih bolečin reševalci prepegljali v bolnišnico in da se komaj še drži pokoncu. Tu pa da zanjo nimajo prostora. Bog ve, kako dolgo je že trpela uboga, hudo bolna žena tam pri vratih, med tem ko je vozač reševalnega avtomobila hodil po sobah in iskal kakšno prazno posteljo?...

To je ena izmed mnogih žalostnih sličic iz naše bolnišnice, ki pač jasno kaže žalostne razmere v njej. In če pogledamo stanje te tako važne ustanove v »Zrcalu naših dni«, bomo videli, da je naša bolnišnica črn madež na sruče naše bele Ljubljane.

Priča,

GOLOB MIRU

Predsednik Franklin Roosevelt je poslal Sumnerja Wellesa v Evropo, da obišče zastopnike vseh v vojno zapletenih držav.

...In Franklin Noe je izpustil golobčka...

Evening Standard, London

Nehvaležnost plačilo sveta

Dogodivščina sredi Milana

Domišljava gospodična in ljubosumni zaročenec

Milano, februarja.

V Milanu je letošnje zimo precej hladno. Carletto, pomočnik v neki trgovini s kožuhovino, se je zgodaj zjutraj s tramvajem odpeljal na delo. Na kolenih je držal dragocen krznen plašč neke gospe; nesel ga je v trgovino, da ga bodo popravili. Ves ženski svet v tramvaju se je navduševal za ta lepi plašč, še prav posebno pa je bil všeč nekemu mlademu dekletu.

Carlettu je pa bila mlada damica všeč in pričel je razgovor z njo. In da bi se ji prikupil, ji je dejal: »Vi bi bili kakor prava princesa v tem plašču.«

»Jaz pa mislim, da si nikdar ne bom mogla kupiti takšnega plašča,« je vzdihnila mladenka.

Carletto in dekle sta oba izstopila na isti postaji in imela sta oba lep kos iste poti.

»Hladno je. Ali ne bi bilo vseeno, če bi vi oblekli ta plašč, ali pa če ga jaz nosim čez roko,« je dobrodušno menil Carletto.

»Zdaj sem te le zalotil!« je kričal neznanec.

»Na pomoč! Ukradli so mi plašč,« je vpil Carletto.

Uboji Carletto je videl že vse zvezde, ko sta vendar od nekdaj prišla dva stražnika in preprečila neznančevu bunkanje.

S slabotnim glasom je Carletto povedal stražnikoma vso zgodbo.

»Ta človek me je po nedolžnem in po krivem hudo pretepel, njegova tovarišica mi je pa med tem ukradla krzneni plašč, ki so mi ga zaupali.«

Dekle je pa čepela v nekem oglu in jecjala: »Ricardo, nisem kriva.«

Ricardo, ta veliki in robati Ricardo, je bil zaročenec lepe gospodične, in je imel to slabo bolezen, da je bil zadnji čas sila ljubosumen.

Ko je zagledal svojo zaročenko, kako sedi z nekim moškim v kavarni, oblečena v prekrasen krznen plašč, je bil prepričan, da ga je zapustila.

Ko so končno vso zadevo pojasnili in razjasnili, sta se zaročenca lepo opravičila Carlettu, ki je z buškami po glavi in s krznenim plaščem čez roko naposled srečno odšel na delo.

Posmrtni poroke

Pariz, februarja.

Pred kratkim je francoski senat na svoji seji izglasoval načrt zakona, po katerem se bodo smeli vojaki in mornarji, ki so pod zastavo, poročiti tudi takrat, ko pri poroki ne bodo navzočni.

Poročili se bodo pa celo lahko, ko bodo že mrtvi. V tem primeru bo dovolj, če bodo pri mrtvem vojaku našli kakšno listino, ki bi v njej utegnili razbrati, da se je pokojnik želel poročiti. Tako bo zadostovalo, da bi pri mrtvem vojaku našli prošnjo vojaškim oblastem za poročno dovoljenje ali pa pismo rodbini, naj mu priskrbi potrebne listine za poroko.

Ljudje, ki žive od svojih bolezni

Newyork, februarja.

Čuden naslov boste rekli! Pa je upravičen. Res so na svetu ljudje, ki žive samo od svojih bolezni. In sicer kje drugje, če ne v Ameriki? Teh ljudi pa ni tako malo. To so tisti ljudje, ki na njih lekarnarji preizkušajo svoja zdravila.

Kajpak morajo biti pa ti ljudje res bolni. To so navadno takšni, ki jim zmerom nekaj manjka. Navadno imajo kronične bolezni. Največ je tistih, ki imajo kroničen glavobol. Med njimi je tudi eden, ki od najhujšega pozibavavca dobi morskoro bolezen, in na njem kajpak preizkušajo zdravilo za to bolezen.

Neki popolnoma plečast gospod pa živi od svoje pleše: razoglav hodi po ulicah in nosi s seboj tablo z napisom: »Takšni boste tudi vi, če ne boste uporabljali tega in tega sredstva proti plešavosti.«

14letni deček ubil očetovega napadalca

Ankara, februarja.

Potniki potniškega vlaka, ki je peljal proti postaji Sansumu v Turčiji, so bili pred kratkim priča strahovite tragedije.

V vlaku so se namreč peljali brata Receb in Kiazim Kumenov in kmet

Ibrahim s svojim štirinajstletnim sinom. Vsi so bili namenjeni na sodišče v Sansum; Ibrahim kot tožitelj, brata Kumenova pa kot tožence. Ibrahim ju je namreč obdolžil, da sta ubila nje-

hima točli s palicama tako dolgo, da je omedlel. Njegov štirinajstletni sin se je najprej silno ustrašil, potlej je pa, videč da je oče že brez moči, potegnul iz žepa samokres in napadalca

Zadnji čas so Rusi večkrat poskušali spustiti na finsko ozemlje večje število svojih vojakov s padali. Namen teh oddelkov naj bi bil, napraviti zmedo v zaleđu. Fincem se je pa posrečilo, zajeti večino teh vojakov. Na sliki vidimo ruske vojake, ki se s padali spuščajo na finsko ozemlje.

gova dva vola in ju je zato tožil. Brata sta v vlaku prišla k njemu in sta ga začela pregovarjati, naj tožbo ustavi in sta mu na vse načine dokazovala, da njegovih volov nista ubila. Stari Ibrahim pa o tem ni hotel ničesar slišati. Brata Kamenova sta se pa tako razjezila, da sta začela Ibra-

ustreliti. Potlej je skočil iz drvečega vlaka in potniki so ga še videli, kako je izginil v bližnjem gozdu.

Drzni fant se je pozneje sam javil oblastem.

Živinska krma iz odpadkov

London, februarja.

Londonski »Daily Telegraph« poroča, da je neki Avstralec iznašel novo krmo, ki bo znatno olajšala prehrano živine.

Po novem postopku bodo predelovali slamo in seno tako, da bodo naposled dobili koristno živinsko krmo. Strokovnjaki britanskega poljedelskega ministrstva menijo, da bodo po novem izumu lahko do kraja izkoristili seno in slamo.

Postopek pa baje ni prav nič težaven, ker pri njem ne igrata nobene vloge bakteriologija in kemija. Dobra stran tega postopka je pa v tem, da iz slame in sena odstrani tiste sestavine, ki so težko prebavljive. Zanimivo je pa tudi — kar je najvažnejše — da to predelovanje ni drago.

Pri naglem spuščanju letala letalci kriče

London, februarja.

Londonski »News Chronicle« poroča, da delajo na Angleškem tajne poskuse, da bi iznašli način, ki bi pomagal letalcem, da pri naglem navpičnem spuščanju z letalom ne bi omedlevali. To se utegne zgoditi tudi pri hitrih obratih modernih letal.

Preden letalec pri naglem letenju omedli, se mu zdi, kakor da gleda skozi rumeno ali sivo prizmo, kajti pogled se mu na lepem zastre. Če

pa letalo hitrost še poveča, se zgodi, da pilot popolnoma omedli. Zato britanske oblasti svetujejo letalcem, da pri spuščanju z letalom navzdol čim glasneje kriče. Če letalec kriči, s tem pozone kri v glavo in v gornje dele telesa in tako ne omedli.

Črna ali pa bela zastava

V mestu Cincinnati v državi Ohio (USA) so prišli na prav zanimiv domislek. Na nekem daleč vidnem mestu izobesijo na lesenem stebru zastavo. Če se je prejšnji dan zgodila velika prometna nesreča, je zastava črna, sicer pa bela.

Pokazalo se je, da se obnese, na tak način vsak dan sproti opozarjati ljudi na nevarnosti neprevide vožnje.

»Times«, London.

Ali ste neaznovecni?

Nekaterim številkam pripisujejo ljudje poseben, včasih kar skrivnosten pomen. Takšne so, kakor veste, na primer številke 3, 7, nesrečna trinajstka in pa število leta, ki smo ga pravkar pričeli, številka 40.

Ze stari pisatelji so pripisovali številki štirideset poseben pomen in so ga spravljali v zvezo z velikimi skrivnostmi.

Zanimivo je, da tudi v svetu pismananavado pogosto naletimo na številko štirideset. Ze stari kristjani so uvedli štiridesetdnevni post. Mojzes je ostal na gori Sinaju štirideset dni. Prerok Elija je v štiridesetih dneh prispel do gore Horeba. Vesoljni potop je trajal štirideset dni in Izraelci so ostali štirideset dni v puščavi. Jezus je javno učil štirideset dni, v grobu je ostal štirideset ur in se je dvignil v nebo štirideset dni po svojem vstajenju. Jakob je pa našel štirideset stopnic na svetli lestvi, po kateri se je povzpел v nebo.

Nekoliko bliže našemu času je pa leto 1840. Po starih izročilih naj bi bilo tistega leta konec sveta. Kaj naj pričakujemo od leta 1940?

Abo je najtvarnejše finsko mesto. Pri zadnjih letalskih napadih so ga Rusi posebno poškodovali. Na sliki vidimo, kako se gasilec trudijo, da bi omejili požar, ki so ga zanele ruske bombe v nekem benelinskem skladišču.

Na Angleškem so zadnji čas občutili precejšnje pomanjkanje drobiža. Angleška državna kovnica dela dan in noč, da ga nakuje zadostno količino. Na sliki vidimo nekaj angleškega, pravkar skovanega drobiža, preden ga dajo v promet.

Žrtve današnje civilizacije

Pravljica o petih bogatih in sedmih revnih otrocih

Starši, sestrice in bratci kanadskih peterk bodo odslej stanovali skupaj in uživali bogastvo slavnih sestrice, takisto skupaj

Newyork, februarja.

Newyorskí časopisi na doigo in šli-roko poročajo o procesu, ki se je že leto dni vršil v Torontu v Kanadi, bivališču slavnih kanadskih peterk. Zdaj se je proces končal in je napravil konec skoraj neverjetni krivici, ki bi bila primerna snov za pravljico o »petih bogatih in sedmih revnih bratcih in sestricah«. Zaradi človeške radovednosti in želje po senzacija je ta pravljica postala resničnost.

Starši bogatih kanadskih peterk, Dionnovi, imajo namreč razen svojih slavnih petih hčerk doma še sedem drugih otrok. Usoda se je pa z njimi nekoliko drugače poigrala kakor z njihovimi sestricami, ki jih vzgajajo kakor princeze in ki niso samo kanadska znamenitost, ki si jo ogledujejo tujci od blizu in daleč, temveč tudi dolarske milijonarke. Sedem drugih otrok istih staršev so pa tako rekoč pastorki sreče. Zive pri svojih starših v zelo skromnih, lahko rečemo skoraj siromašnih razmerah. Pogosto jim primanjkuje najpotrebnejšega, medtem ko se njihove slavne sestrice sprehajajo po prekrasni vili, ki je njihova last, in ki zanje skrbi cel štab zdravnikov, negovalcev in služinčadi. Lahko rečemo, da marsikateri kraljevski otroci ne žive v takšnem razkošju kakor Dionnove peterke.

Kdor pa nekoliko globlje pogleda za kulise življenja slavnih peterk, pa opazi kaj žalostno sliko. Revni bratci in sestrice smejo svoje slavne sestrice obiskati le od časa do časa. Bojazljivo stojijo v svojih siromašnih obkalah pred njimi, v krasni sprejemnici, in strme v njihovo bogastvo in razkošje kakor v pravljico, ki je zanje nedosegljiva. Z njimi pa ne ravna v domu peterk prav nič drugače kakor z drugimi obiskovalci, ki si smejo od časa do časa ogledati kanadski »čudež«. Razlika je samo v tem, da bratcem in sestricam ni treba plačati — vstopnice. To vnebovpišje nasprotje in krivica, ki se je godila Dionnovim prvim sedmim otrokom, medtem ko se peterke tako rekoč kopljejo v zlato, je starše pripravila do tega, da so prosili za pomoč sodišče. Pri tem so imeli edini cilj, da bi tudi svojim prvim sedmim otrokom privoščili vsaj drobtinico tega, kar pade z miz njihovih peterk.

»Svet je kajpak zelo veliko storil za naše peterke,« je izjavila gospa Dionnova, ki peterke komaj še lahko imenuje svoje. »Naposled imava pa z mojim tudi nekaj pravice do tega. Zelo krivično je, da se nekaj najinih otrok koplje v bogastvo, drugi nimajo pa ničesar. Kaj naj odgovoriva najinim starejšim otrokom, kadar nas vprašujejo, zakaj se peterkam tako dobro, njim samim pa tako slabo godi? To mora zagreniti mlada srca; in čeprav so samo preprosti in vsakdanji otroci imajo vendar pravico do tega, da tudi oni uživajo nekaj tiste sreče, ki jo je usoda naklonila njihovim sestricam.«

Sodišče tem dokazom ni moglo oporekati. Pred kratkim je napravilo konec mnogim tožbam in protitožbam, ki so se že leto dni vršile med starši Dionnovih peterk in med njihovim varuhom, zdravnikom dr. Daffolejem.

Uspeh tožbe je, da bodo v kratkem v Callandru pri Torontu zgradili precej prostorno hišo, ki se bodo vanjo vselili starši z vsemi svojimi otroki. Peterke bodo ostale še nadalje pod zdravniškim nadzorom, vendar bo pa vseh 12 Dionnovih otrok odslej živelo pod isto streho in vsi skupaj bodo uživali zlati blagoslov, ki se je tako bogato razlil čez kanadske peterke.

Kjer se prepirala dva...

Detroit, februarja.

Pred kratkim se je v Detroitu končala dolgoletna tožba, ki jo je vložil neki Jack Rolley proti svojemu družniku.

Gospod Rolley je namreč strahovito natančen človek. Natančnost je sicer lepa lastnost, toda včasih utegne škodovati, kakor je škodovala tudi gospodu Rolleyu. Več let je mirno sodeloval s svojim družnikom v nekem lesnem podjetju. Pred dvanajstimi leti si je pa na lepem izmisli, naj mu njegov družabnik izplača iz podjetja njegov delež. Vse bi bilo v redu, če ne bi ob obračunavanju gospod Rolley trdil, da ga je njegov družabnik osleparil za — cel dolar.

Najprej sta se glede tega dolarja samo pismeno prepirala in drug drugemu dokazovala, kdo ima prav. Naposled se je pa razmerje med njima tako poostro, da je gospod Rolley vložil tožbo proti svojemu bivšemu družabniku, tožbo zaradi tega samega dolarja. Začet se je proces, ki ni trajal nič več in nič manj ko dvanajst let.

Več ko 4000 pisem na dan

Newyork, februarja.

Med vsemi ljudmi na svetu prejme, kolikor je znano, največ pisem prezident Združenih držav. Od tistega dne v letu 1933, ko je postal prezident, pa do današnjega dne je dobil namreč nič manj ko 7.500.000 pisem. Nekdanji prezident Hoover je dobil v dobi svojega službovanja povprečno po 400 pisem na dan. Roosevelt jih pa dobi kar 4000.

»The Post«, London.

Doktorska teza na gramofonskih ploščah

Newyork, februarja.

Študent nekega newyorškega vseučilišča je pred kratkim predložil izpitni komisiji svojo doktorsko tezo na gramofonskih ploščah. Namesto da bi dal svojo tezo pretipkati, jo je napredni Američan kratko in malo ujel na gramofonske plošče. Vsa doktorska teza je bila dolga kakšnih deset večjih gramofonskih plošč.

Komisija je tezo kajpak sprejela. Kaj je tudi ne bi, saj si je s tem kvečjemu čas prihranila. Če bi dobila natipkano, bi jo morala dolgo časa brati, tako so jo pa člani komisije skupaj poslušali in o njej izrekli svoje mnenje.

Ta način predvajanja je pa koristen tudi zato, ker mladi doktorand lahko bolj plastično izrazi vse, kar je hotel poudariti. To doseže pa le z živo besedo.

ČUDNI LJUDJE • ČUDEN SVET

Slavni norveški pesnik in dramatik Henrik Ibsen (1828—1906) je precej časa bival v Nemčiji in tudi v Monakovem. Sleherno popoldne je sedel od 4. do 6. ure v kavarni Maksimilijana pri kazarski konjaku. Tujci so zmerom kar drli v to kavarno, da bi videli slavnega pesnika. Od časa do časa je pa Ibsen odpotoval. Lastnik je bil v skrbah, da ne bi izgubil svojih gostov, zato si je izmislil zvijačo. Najel je nekega bivšega igralca, da se je preoblekel v Ibsena in ga posadil za isto mizo, kjer je navadno sedel Ibsen. Gostje sploh niso opazili zvijače in so kajpak prav tako hodili gledat »slavnega pesnika«. Nekeč je imel pa kavarnar smolo. Ibsen se je namreč vrnil prej, preden je napovedal. Spet je šel v kavarno in — za čudo! — tam zagledal samega sebe. Silno se je prestrašil, jo kar zadenski mahnil nazaj proti vratom in za zmerom zapustil mesto.

V 13. stoletju je neki škofovski služabnik napravil veliko dolgov. Bazelsko sodišče ga je obsodilo na ječo v rdečem stolpu sv. Ulrika. Vhod v stolp pa ni bil, kakor bi človek mislil, zamrežen z rešetko, temveč s

svilenimi nitmi. Zgoraj in spodaj so bile pa niti zapечатene z državnimi grbi.

Japonski glasbeniki so silno hvalni ljudje. Pred kratkim so to tudi dokazali: postavili so namreč v nekem templju bromast kip — poslušajte! — kot znak hvalečnosti mačkam in psom. Morebiti še ne veste, da iz kož mačkov in psov izdelujejo strune in bobne. Japonci se vrednosti njih žrtve dobro zavedajo, zato so jim tudi postavili spomenik.

Se preteklo stoletje so imeli ljudje strolo za šibo božjo. Če je strela udarila v kakšno hišo, so bili ljudje prepričani, da je njenega lastnika hotel sam Bog kaznovati. Celotno zavarovalnice v takšnih primerih niso hotele plačevati zavarovalnine, češ da takšne nesreče ne morejo imeti za navadne nesreče, ker jih je sam Bog namenil zavarovancem.

Res čudni ljudje, čuden svet! V starem Egiptu so marsikaj cenili, česar pri nas ne, pa tudi marsičesa niso cenili, kar pomeni danes za nas višek vrednosti. Na primer zlato. Ta-

Zahtevajte za Vaše žimice in tapacirano pohištvo

ZIMO samo z zaščitno ploombo
STERILIZIRANO

ZADRUŽNA TOVARNA ŽIME
STRAŽIŠČE
PRI KRANJU

Naša žima je higiensko očiščena in sterilizirana na pari 115°C, ne diši, je brez maščobe in fermentov, ker je naša tovarna opremljena v to svrhu z najmodernejšimi stroji in aparati. Odklanjajte žimo iz prepovedanih sušinarskih obratov, ker je slabo in nehygiensko izdelana, ni desinficirana, vsebuje fermente in ima neprijeten duh. V njej se zaredijo molji in mrčes.

Prepričajte se pred nakupom! Naše cene so najsolidnejše!
Zato zahtevajte samo žimo z zaščitno ploombo
STERILIZIRANO

Ideja iznajdljivega mladega doktorja je zbudila v Ameriki veliko zanimanja. Če je mogoče na gramofonsko ploščo ujeti doktorsko tezo, zakaj ne bi sinkronizirali kar cel filmski trak in z njegovo pomočjo predavali. Američani menijo, da bi se takšen pouk posebno obnesel pri prirodoslovnih naukih. Vsekako bi pa napravil dosti večji vtis na učence, razen tega bi imeli pa tako večji vpogled v znanost tudi širši sloji.

V tisočkrat prestreljenem letalu

Pariz, februarja.

Londonski »Evening Standard« poroča iz Pariza, da se je pred kratkim

pet pogumnih francoskih letalcev vrnilo z ogledniškega poleta z letalom, ki so ga sovražne krogle več tisočkrat prestrelile.

Vseh pet letalcev je francoska vlada odklikovala z vojnimi križcem.

Polet je bil izredno razburljiv. Letalci so imeli nalogo, da se spuste nad neko sovražno železniško progo. Ko je letalo prispelo nad Ren, se je na lepem znašlo v žarki svetlobi. Nemci so nanj naperili celo vrsto obločnic. Pilot je začel z letalom manevrirati in izpreminjati smer, da bi se izognil topovskemu ognju.

Položaj letala je bil tem težji, ker je letelo proti vetru, vendar se je pilotu po desetih minutah vendarle posrečilo, uiti snopu žarke svetlobe in spustiti se nad železniško progo — njihov cilj.

Na lepem se je pa letalo spet znašlo v žarki luči obločnic. Hkrati so z vseh strani začele padati krogle.

»Takrat smo začutili močan udarec,« je pozneje pripovedoval eden izmed letalcev. »Šrapnel je zadel prednji del letala. Posadka je zelo trpela zaradi mraza in zdelo se nam je že, da se ne bomo mogli več dvigniti v zrak, ker se je letalo že nekam sumljivo spuščalo navzdol.«

Ko se nam je že zdelo, da bomo slehomi trenutke treščili na zemljo, so motorji spet pravilno zabrnili in pilotu se je posrečilo dvigniti se v višino kakšnih 6000 metrov. Ves ta čas niti misliti nismo mogli na streljanje s strojnimi, ker smo bili od žarke svetlobe obločnic popolnoma zaslepljeni.

Naposled smo se kljub vsemu vrnili živi in zdravi domov...«

Pred poroko je okradel nevesto

Milano, februarja.

Iz Milana poročajo, da je 29letni delavec Giuseppe Sizza pred poroko zbežal in svoji nevesti Natalini Careljivi ukradel njeno poročno obleko in 550 lir (okrog 1100 dinarjev) dote, ki jih je dekle vilo v svoj krzni ovratnik. Milanski policija zdaj pridno išče tatinskega ženina, toda doslej se ga ni še posrečilo prijeti.

»Ubogo dete, zaman se trudite,« ji je dejal gospod Breuil med plesom precej neprizanesljivo. »Zelo žal mi je za vas...« Ze štirinajst dni vas opazuje. Mladi Ermente se prav zanesljivo ne bo poročil z vami. Ze dve leti je prijatelj gospe Valinove, ki jo kar obžuje. Zato je tudi gospa Amanginov oba hkrati povabila k sebi. Zakaj je vas povabila? Na moji izredno prošnjo. Ze od prvega trenutka ste mi bili izredno všeč. Pri večerji prejšnjo zimo, ali se spominjate... Hotel sem vas večkrat videti, vas bolj spoznati... Ko ste prišli sem, ste kajpak mislili, da gre za tega mladega moža. Zal se pa, draga moja, mladi ljudje danes redko ženijo brez velike dote.«

Gabrieli je srce kar otrpnilo. »Ali je to res? Ali je res, da je prijatelj gospe Valinove?« je zajekljala. »Menda ne mislite, da vam bom kaj takšnega verjela?«

Gabriela se je šlorila s solzami; bila je obupana in razdražena in neizrekljivo jo je bilo sram. Zdaj je sovržila gospo Amanginovo, sovržila je Raymonda Ermentea, ki jo je tako razočaral in sovržila gospoda Breuila, povzročitelja tega razočaranja.

»Zakaj ste me pa hoteli spet videti?« je vprašala ostro.

»Saj sem vam že povedal, drago dete. Zato, ker mi ugajate in ker upam, da boste — kljub razliki v starosti — privolili, da postanete moja žena.«

»Drži!« je dejala po kratkem premisleku, trepetajoča od razburjenja.

Novela „Družinskega tednika“

VABILO

Francoski napisal Frédéric Boutet

Ko je služkinja po večerji prinesla čaj na mizo in odšla iz sobe, se je gospa Laubellova svedeno obrnila k svojemu možu in svoji hčeri:

»Nekaj novega vama imam povedati. Odložiti svoj časopis, Adolf, ti pa poslušaj Gabriela. Gre namreč zate. Dobila sem pismo od svoje stare prijateljice Amanginove. Vabi te, da priidi za mesec dni na njen grad Lavivière.«

»Samo Gabrielo?« začuden vpraša gospod Laubelle.

»Ne segaj mi v besedo!«

»Res, papa, pusti mamó, da dogovori.«

»Vabi kajpak samo tebe, otrok moj. Kajti dobro ve, da se tvoj oče ne more ločiti od Pariza in da je moje mesto poleg tvojega očeta. In še en vzrok ima: ve namreč, da boš tako svobodnejša in manj vezana kakor pa, če bi bila tudi midva zraven. Danes je že tako v življenju in človek se mora po tem ravnati. To vabilo utegne biti zate usodno. Lahko te osreči. Stara si tri in dvajset let, čedna si, pametna tudi, in doktorat imaš že v žepu; če bi bilo po mojem, bi imela že tudi odvetniški izpit. Tvoj oče je bil kajpak proti temu — sicer pa pustimo to. Toda kljub svojim dobrim lastnostim se zmerom nisi poročena. Seveda, tvoja dota ni omembe vredna in stanovanjska kriza ima očito za posledico ženitno krizo... Skrajna, gospa

Amanginova namiguje, da bi se pri njej utegnili spoznati s tem ali onim človekom. Povabila je namreč več gostov. Dva zakonska para, Porchefondove, ki jih poznamo, Valinove, ki jih ne poznamo, prikupnega gospoda Breuila, ki smo z njim pozimi nekoč večerjali pri gospe Amanginovi, in naposled Raymonda Ermentea, sina Ermenteevih avtomobilov.«

»Avtomobili nimajo sinov,« je popravił gospod Laubelle, ki kot profesor ni trpel nobene površnosti v izgovorjavi.

»Prosim te, ne govori bedarij. Stvar je vse preveč resna. Mladi Ermente je neoporečen mladi mož. Bil bi kakor naša zate, Gabriela. Ermenteevi avtomobili, otrok moj! Ali sploh slušiš, kaj to pomeni?«

»Da, mama, dobro se zavedam tega,« je odločno odgovorila Gabriela in njen ljubki obrazek je bil kar napet od pažljivosti.

»Torej otrok moj, pamet v roke. Tega mladeniča moraš osvojiti. Dobro vem, da vaju je samo zato gospa Amanginova skupaj povabila na svoj grad. Zdaj je samo še od tebe odvisno. Biti moraš kar se da zapeljiva. Morda je zdaj kakor naša zate, mlada, dobro raščena dekleta, kakršna si ti.«

»Za božjo voljo, kakšne čudne nasvete pa daješ najinemu otroku?«

»Prosim te, Adolf, molči že vendar! Gabriela prav dobro ve, kaj ho-

čem povedati in kako daleč sme iti dobro vzgojeno, toda moderno mlado dekle. Njena pravica in celo dolžnost je, da se pokaže v kar najlepši luči. Izvrstno pleše in mladi mož je strasten plesalec.«

»Glavno je, da je poštenjak in da Gabrieli ugaja,« je pribil gospod Laubelle. »Sicer je pa zdaj ura deset in čas je, da grem k počitku.« S tem se je poslovil.

»No, le pojdi. Lahko noč. Zgodaj sva sami in ne morem ti dovolj pogosto poudariti važnosti tega vabila. Dobro veš, da mora biti človek v življenju praktičen in spreten, včasih celo predrzen, če hoče srečo zagrabiti pri vratu, srečo, ki ni v ozkih razmerah doma. Seveda, jaz sem se poročila s tvojim očetom, toda njega dni smo bili še romantični... Ti, draga moja, pa potrebuješ razmere, ki bodo tebe vredne. Raymond Ermente je kakor naša zate. Ali nisi tudi sama tega mnenja?«

»Popolnoma, mama. Bodi brez skrbi, storila bom, kar je v moji moči. Kdaj odpotujem?«

»V osmih dneh; in kar se tiče tvojih oblik...« Zadnja, razburljiva točka je terjala dosti časa. Resno so se lotili priprav in določene dne je Gabriela, ki jo je mati spremljala še na postajo, stopila v vlak.

Na gradu Lavivière je gospa Amanginova in Gabrielo izredno priščno sprejela. Vsi gosti, ki jih je našla mati, so bili že v gradu: Porchefondovi, mlad zakonski par v medenih tednih; Valinovi, debel gospod kakšnih štiridesetih let in ljubka, svetlolasa, mlada žena; gospod Breuil, tipični, molčeni in polikani gizdalni, ki je imel zmerom na zalegi dovtipne anekdote

in duhovite šale. In naposled Raymond Ermente. Ze prvi trenutke je napravil izredno globok vtis na Gabrielo. Bil je velik, vitek, močan in je imel resne, mile oči. Gabriela si je morala priznati, da ji, ne glede na njegov socialni položaj, izredno ugaja. Z njim bi utegnili biti srečni... Toda ali bo ona njemu ugajala?

Storila je, kar je bilo v njeni moči. O sebi si ni prav nič domišljala, toda obdovanje njene matere ji je vilo poguma. Toda zdaj je nekakšna bojaznost dušila njeno samozavest. Skušala je spoznati okus mladega moža, da bi mu prilagodila sebe in svoje vedenje. Ali je dajal prednost po zadnji modri obločeni, svobodnemu športnemu tipu, ali pa skromni, neizkušeni deklici iz prejšnjih dni... To ji je neprestano rojilo po glavi in zaradi varnosti je poskusila oboje. Videla je sploh samo njega; vsi drugi gostje so bili zanjo samo statisti. Pri obedih, med sprehodi in izleti, po večerji in pri plesu, povsod si je prizadevala, da bi mu ugajala. Duhoviti, a ironični opazki gospoda Breuila, in nekoliko premastni šal gospoda Valina sploh ni slišala. Imela je pred seboj en sam cilj: da bi ugajala Raymond. Ali se ji je pa to tudi posrečilo? Včasih se ji je zazdelo, in bila je presrečna. Toda takoj nato je spet podvomila v to. Pisma, ki jih je pisala svoji materi, so jasno izražala ta menajloča se čustva in odgovori gospe Laubellove so bili polni nasvetov in vzpodbud.

Preteči sta morala dva dolga tedna, preden si je bila Gabriela popolnoma na jasnem. Vsa grajska družba je napravila izlet z vozovi k nekim razvalinam. Zvečer so pa, kakor navadno,

plesali. Gabriela je najprej plesala z Raymondom. Kadar je z njim plesala, je bila zmerom izredno razburjena. Drugi ples je pa s težavo plesala z gospodom Breuilom.

»Ubogo dete, zaman se trudite,« ji je dejal gospod Breuil med plesom precej neprizanesljivo. »Zelo žal mi je za vas...« Ze štirinajst dni vas opazuje. Mladi Ermente se prav zanesljivo ne bo poročil z vami. Ze dve leti je prijatelj gospe Valinove, ki jo kar obžuje. Zato je tudi gospa Amanginova oba hkrati povabila k sebi. Zakaj je vas povabila? Na moji izredno prošnjo. Ze od prvega trenutka ste mi bili izredno všeč. Pri večerji prejšnjo zimo, ali se spominjate... Hotel sem vas večkrat videti, vas bolj spoznati... Ko ste prišli sem, ste kajpak mislili, da gre za tega mladega moža. Zal se pa, draga moja, mladi ljudje danes redko ženijo brez velike dote.«

Gabrieli je srce kar otrpnilo. »Ali je to res? Ali je res, da je prijatelj gospe Valinove?« je zajekljala. »Menda ne mislite, da vam bom kaj takšnega verjela?«

Gabriela se je šlorila s solzami; bila je obupana in razdražena in neizrekljivo jo je bilo sram. Zdaj je sovržila gospo Amanginovo, sovržila je Raymonda Ermentea, ki jo je tako razočaral in sovržila gospoda Breuila, povzročitelja tega razočaranja.

»Zakaj ste me pa hoteli spet videti?« je vprašala ostro.

»Saj sem vam že povedal, drago dete. Zato, ker mi ugajate in ker upam, da boste — kljub razliki v starosti — privolili, da postanete moja žena.«

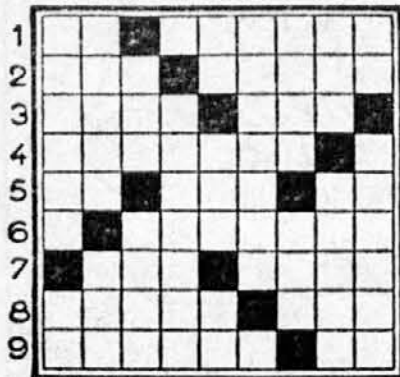
»Drži!« je dejala po kratkem premisleku, trepetajoča od razburjenja.

UGANKE?

Oh, te snahel...
In te tašče!

KRIZANKA

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Pomen besed:

Vodoravno: 1. zlato (francosko); nadloga pasivnih krajev — 2. ribiška potrebščina; slavni grški pesnik — 3. žuželka; zabavišče — 4. moško ime — 5. francoski veznik; naj bo na zemlji ljudem; kazalni zaimek — 6. jugoslovanski Meran — 7. jo ima noč; ne ponižuje človeka — 8. mesto v Franciji; ličarska potrebščina — 9. moško ime; egiptovski bog sonca.

Navpično: 1. zadirčen; pisemska kratica — 2. mesto v Maroku; šahovski izraz — 3. sodarski izdelek; tlači ljudi — 4. vzklík; jadranski otok; kratica za mladini najpriljubljenejša društva — 6. mesto na Primorskem — 7. arabski sultanat; ni črn — 8. veznik; vrsta denarja — 9. ploskovna mera; zakrament.

ENACBA

$$(a-b) + (c-d) + (e-f) = x$$

a = reka v Hrvatski banovini
b = telesna poškodba
c = del okostnjaka
d = srbsko ime za toplice
e = dvorski služabnik
f = igralec ljubljanske drame
x = prometno poslopje

ČAROBNI KVADRAT

1. A A A A A
2. A A A D D
3. I I J M N
4. O O R R R
5. R S T V V

Pomen besed navpično in vodoravno: 1. obrtnik, 2. del pohištva, 3. sklon, 4. napav, 5. oblika zemlje.

STOPNICE

1. A
2. K K
3. M M M
4. M O O O
5. O O O S S
6. S S S T T T

1. kemijski znak za kisik, 2. del voza, 3. riba, 4. prometno sredstvo, 5. mesto v Sibiriji, 6. dlakast. — Vsaka naslednja beseda sestoji iz črk prejšnje besede in še ene črke.

POSETNIKA

Voj. Knez

Ig

Kaj je ta gospod?

ŠTEVILNIK

1. 1 — 2 — 3 — 4 — 5 —
2. 6 — 7 — 8 — 4 — 6 —
3. 5 — 6 — 9 — 2 — 10 —
4. 3 — 11 — 1 — 3 — 6 —
5. 6 — 8 — 9 — 6 — 7 —
6. 8 — 11 — 7 — 5 — 6 —

Pomen besed: 1. zlatnik, 2. staro mesto v padski nižini, 3. melodija, 4. geometrijski lik, 5. madžarski vojvoda (1. 900), 6. domača. V prvi vrsti čitaš navpično ime slovenskega pisatelja, v zadnji pa »železno srajco«.

Rešitve unank iz prejšnje številke

REŠITEV KRIZANKE

Vodoravno po vrsti: 1. th. razvoj, 2. laž, svila, 3. orel, ant, 4. rapallo, m, 5. in, ver, pl, 6. a, satirik, 7. kit, kura, 8. palec, sod, 9. sparta, to.

REŠITEV STOPNIC

1. m, 2. mi, 3. mil, 4. Mila, 5. Milan, 6. Milano

REŠITEV VERICE

Berilo, lopata, tatca, carina, navadn, da nica.

REŠITEV ČAROBNEGA KVADRATA

1. Kozak, 2. omara, 3. zaboj, 4. aroma, 5. kajuk.

REŠITEV PREMIKALNICE: Donava, Ma, 6. ja, večina

REŠITEV DOPOLNILNICE: Čas je zlato

Sam Bog ve, zakaj so snahne malone vsem taščam trn v peti, in zakaj snahne o taščah govore, če že ne s posmehom ali zaničevanjem, pa vsaj s skritim pomilovanjem, kakor o človeku, ki boleha za kakšno neozdravljivo boleznijo?!

»Oh, saj veste, moja tašča... Na videz jo ubogam, revico. Nočem, da bi se prepirali, saj ni kriva, da je tako staromodna.«

Tašča kajpak ne ostane svoji snahi ničesar dolžna. Kakor hitro sreča svoje znanke ali prijateljice, jim hiti naštevati snahine napake: »Površna je. Vse preveč moderna, samo novotarije uvaja v hišo. In sina mi je že čisto odtujila...«

Takšne in podobne tožbe slišiš lahko mimogrede malone pri vsaki tašči. Nič hudega ne bi bilo, če bi ostale ženske samo pri skritih pritožbah, vsaj na videz bi se pa lepo razumele in skrbela za mir v hiši. V resnici je pa ravno narobe. Če živi tašča in snaha pod isto streho, je prav gotovo prepričanje v hiši. Pač poznajmo nekaj izjem, toda te še potrjujejo to staro pravilo.

Marsikatera mati, ki ima sina, meni, da mora dobiti njen sin pravo princezo. Lepo, bogato in pridno. In če dekle ne ustreza vsem njenim željam, je po njej. Vse življenje mora poslušati očitek, da ni nič k hiši prišla, ali pa da ne zna za nobeno delo prijeti. Včasih je pa narobe.

Mlada, ki se primoži v hišo, misli, da se mora odtelet vse goditi po njeni volji. Beseda izkušene matere nima nobene veljave več. »Mlada« hoče vse najboljše vedeti in znati. Ali je torej kaj čudnega, če se pogosto vneajo prepri, ki novoporočenemu možu kratijo spanec in manjšajo ljubezen do matere in žene?

Ženske pač ne vedo, koliko bolj bi jih spoštovali možje, če se ne bi toliko prepirale in opravljale! Snaha, ki se po vsej sili postavlja tašči po robu, naj ve, da bo imela več opore v možu, če bo lepo molčala in storila po svoje, ne pa žalila moževe matere. In tašča, ki misli, da je snaha samo zato pri hiši, da jo mati uči in oštevja, je lahko prepričana, da bo sin pred njo potegnil s svojo ženo, ker bo čutil dolžnost, štiti šibkejšega pred močnejšim.

Njega dni so se ljudje mogli, tako da mlada dva nista živela pod isto streho kakor njih starši, in sicer je bilo to za skupno sožitje najboljše. Današnje okoliščine pa tega večkrat ne dovoljujejo. Pogosto mora sin živeti družino in se podpirati svoje starše, ki žive pri njem še tudi potem, ko se je oženil. Tedaj je dolžnost žensk v hiši, tako snahne, kakor tašče, da vsaka s svoje strani popusti in da poskrbita, da bo v hiši mir in da bo že tako težko življenje nekoliko prijetnejše in lažje.

Saška

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEN NA MIZI?

Jedilnik za skromnejše razmere

Četrtek: Goveja juha z vlivanci, čebulna omaka, krompirjev pire. Zvečer: Govedina od opoldne v solati, kava.

Petek: Fižolova juha, krompirjevi svački. Zvečer: Fižolova solata. Sobota: Makaronovo meso, solata. Zvečer: Jetra v omaki.

Nedelja: Zeljnata juha, naravni zrezki, dušen riž, solata. Zvečer: Ocvrte kruhove rezine, čaj.

Ponedeljek: Goveja juha z zdrobom, sladko zelje s krompirjem, govedina. Zvečer: Mlečna kaša.

Torek: Ričet s kranjsko klobaso. Zvečer: Krompirjev golaž.

Sreda: Telečja obara, kruhovi cmoki. Zvečer: Polenta z mlekom.

Jedilnik za premožnejše

Četrtek: Kruhova juha, svinjski zrezki v svačkih, kisla repa. Zvečer: Telečji golaž.

Petek: Fižolova omaka, krompirjev pire, sirovi štrukli, figov kompot. Zvečer: Palačinke, kompot iz brusnic.

Sobota: Goveja juha z vlivanci, prepražena govedina, krompirjevi zrezki, solata. Zvečer: Jetra v omaki.

Nedelja: Zelenjavna juha z rižem, nadevane telečje prsi, rižev klobasice, solata, sirovi žepki, črna kava. Zvečer: Harlekinski kruh, čaj, pecivo.

Ponedeljek: Golaževa juha, primorski ohrovt, krompirjev pire, telečji zrezki. Zvečer: Mlečen riž.

Torek: Kislo zelje, ajdovi žganci, kuhane telečje kosti. Zvečer: Rižota, solata.

Sreda: Prežganka s prepečenimi kruhovimi rezinami, ocvrt priželje, krompirjev pire, solata. Zvečer: Mlečen močnik.

Pojasnila:

*Svinjski zrezki v svačkih: Zreži svinjsko meso na pol prsta debele, srednje velike okrogle zrezke. Potolci jih in osoli, potlej pa pripravi tale nadev: nekaj drugega svinjskega me-

sa, po možnosti mrzle pečenke ali pa prekajene svinjine in nekoliko prekajene slanice s sesekljaj, dodaj nekoliko soli, stolčnega česnja, limonovih olupkov in popra. S to sekanico nadevaj zrezke, jih zavij z belim sukanecem in peci na razbeljeni masti. Povrh jih potresi s sesekljanim zelenim peteršiljem, in peci na sasekljani čebuli, posipaj jih z moko, zalij z juho in naposled dodaj po okusu nekoliko kisle smetane, ki jo tudi dobro prevri.

*Sirovi žepki: 15 dek moke, 15 dek presnega masla in 15 dek pretlačenega kravjega sira, majhno žličko pecilnega praška in za ščepec soli zgneti v testo in ga pusti počivati na hladnem kakšne pol ure. Potlej testo razvaljaj, zreži na štirioglate krpice in nadevaj s sekanico, ki si jo pripravila med tem časom, ko je testo počivalo. Sekanico pripravljaj iz ostankov kakršnega koli mesa, rajši pečenega kot kuhanega, prekajene svinjine, nekoliko drobtin, opranih na presnem maslu ali masti; dodaj tudi jajce, nekoliko smetane, sesekljane zelenega peteršilja in za ščepec soli. S to sekanico nadevaj krpice, ki jih pregani iz kola v kot in ob robovih dobro stisni. Peci jih na slabo namazani pekači.

*Harlekinski kruh: Kupi staro pekarsko štruco in na obeh koncih krajca odreži. Previdno izdolbi sredico, jo zdrobi in zmešaj z desetimi dekami presnega masla, dvema pretlačenima sardelama in dodaj, zrezano na majhne kocke: 10 dek gnjati, 10 dek salame, dve kisl kumarici, dve trdo kuhani jajci, 5 dek ementalkega sira. Vse dobro premešaj in z nadevom napolni štruco. Po okusu lahko dodaš še druge delikatese, pač kar imaš doma. Sijajno se poda zraven nasekljana mrzla pečenka. Na mizo postavi štruco lepo narezano na rezine.

*Primorski ohrovt: Osnaži dve ohrovti glavici, odstrani storže in rebra in ohrovt zreži na precej široke rezance. Skuhaj ga v slani vodi, pa ne čisto do mehkega. V kozi pa segrej namiznega olja, zreži vanj nekoliko čebule, nekoliko zelenega peteršilja, česna. Ko se začne vse to pražiti, dodaj odcenjen ohrovt in duši kakšne pol ure. Ko začne rumeneti, postavi ohrovt kot prikuho na mizo.

Novost na področju modernih obuv so tile zabavni kosmati čevlji iz tju-lenjeve kože. Okrašeni so z zelenim usnjem. Seveda so čevlji topli in skoraj nepremočljivi, kajti masna dlaka ne prepušča vlage in snega. Napravili jih je neki pariški čevljar, a težko, če bo z njimi prodrl.

Črn klobuček z žametnim okrasjem je eden najbolj ploščatih pokrival, kar smo jih zadnji čas videli v zalogah spomladanskih klobukov. Bolj je pa podoben pokrovu kakšne škatle kakor klobuku. Z vsemi spomladanskimi modeli ima pa to skupnost, da čepi na vrhu glave, uganka je pa, kje je pritrjen.

Za dela doma

Vprašanje domače obleke je zmerom važno za vsako gospodinjico, ker se pogosto dogaja, da gospodinjice ne vedo, kako bi se doma oblekle, da bi jih najmanj oviralo pri delu in bi bilo zanje najbolj primerno. Nekatere, prav za prav večina, je pa mnenja, »da je za doma vse dobro«. To pa še zdaleč ni res. Kadar stopi nepričakovano v hišo kakšen gost, se gospodinja nerodno izviže in opravičuje, češ da se je pravkar hotela preobleči, tako da gost takoj ve, da riti mislila ni na to.

Gospodinja mora biti doma oblečena tako, da je obleka ne ovira pri delu in da odgovarja tistemu delu, ki ga gospodinja opravlja, hkrati pa takšna, da se gospodinjici ni treba sramovati, če se na lepem znajde pred ljudmi.

Za dela doma je potrebno, da ima gospodinja vsaj dve obleki. Obleki morata biti narejeni iz poceni pralnega tvoriva, tako da je žena lahko zmerom snažno oblečena.

Kakšni naj pa bosta ti dve obleki?

V prvi vrsti takšni, da, kakor že rečeno, gospodinjice ne bosta ovirali pri delu. Obleka za kuhanje na primer ne sme biti preveč ozka, temveč dovolj široka in lahka. Prav tako rokava ne smeta biti dolga, ker ovirata in se hitro umažeta. Zato je najboljše, da segata samo do komolcev. Obleka naj bo okrašena z belim ovrtnikom, ki se da odpeti in oprati. Svež bel ovrtnik vsako obleko izredno poživlji.

Čeprav je obleka za kuhinjo iz pralnega blaga, bo gospodinja pri kuhanju in pomivanju povrh še vseeno privezala predpasnik. Za pomivanje je praktičen tudi gumijast predpasnik. Če uporabljate gumijast predpasnik, ga morate vselej po uporabi oprati z milom in mlačno vodo, potlej pa posušiti odnosno obrisati s suho krpo in popolnoma osušiti. Od časa do časa je dobro, če ga prav na tanko namažete z vazelinom. Le tako bo ostal dolgo cel in lep, sicer bo pa kmalu pokvarjen.

Druga obleka imejte za pospravljanje stanovanja. Prav tako naj bo dovolj široka in narejena v plaščnem kroju. Ko gospodinja čisti stanovanje, naj to obleko obleče povrh obleke, ki jo ima sicer v kuhinji. Če se loti generalnega čiščenja, si zaveže glavo s pahovko, da se prah ne nabere v lase. Ko delo konča, sleče vrhno obleko in sname pahovko in zdaj je spet v obleki, ki se v njej lahko prikaže pred slučajnim gostom.

Za dela doma se ogibajte svilenih oblek, ker so skrajno nepraktične. Če so ozke, ovirajo prosto gibanje, če so pa široke, se opletajo okrog telesa.

Monogrami — entel — ažur
gumbnice — gumbi — plise
fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš
LJUBLJANA, Frančiškanska ulica

Vezanje perila, predtisk ženskih
ročnih del

Za gospodinjico je tudi izredno važno poglavje obutve. V kuhinji niso praktične debele copate, ker nogo preveč segrejejo, razen seveda v hudi zimi. Primerni kajpak tudi niso čevlji z visokimi petami, ker se noga v njih preveč utruje. Najbolje je, da gospodinja nosi lahke suknene ali usnjene copate z nizko ali srednjevisoko peto.

Varujte svoje zdravlje s tem, da skrbite za

redno stolic.

Jemljite dnevno

po jedi 1 do

3 Leo-pilule, ki

Vam pomagajo do

lahkega in prijetnega odvajanja

Oglas reg. pod Sp. br. 969 od 28. X. 1938

Leo-pilule

Popoldne, ko je gospodinsko delo po večini opravljeno, si lahko oblečete kakšno drugo starejšo volneno ali svilen obleko.

Naravno je pa seveda, da se gospodinja popolnoma drugače obleče, če gosta pričakuje. Prava dama bo takrat znala izbrati primerno obleko.

Majhna popoldanska obleka iz preproste črne svile. Kroj je izredno preprost, posebnost je pa 32 čopkov, ki vise po rokavih. Brez škode bi jih pa tudi postrigli.

ODISAN PASTA za higijensko nego ust in zob.

ODISAN PASTA je antiseptična, razkužljiva in dezodorira ustno votlino. ODISAN PASTA izvanredno čisti zobe in preprečuje nastanek kamna. ODISAN PASTA s svojo izvrstno aromo zelo prijetno osvežuje ustno duplino.

Dobiva se v

Dragociji Gregorič
LJUBLJANA

Kupujte z gotovino!

V gledališču ali v kinu pogosto vidite, kako izpred vrat razkošnega meščanskega stanovanja ali pa celo izpred vrat plemiškega gradiča livriran služabnik ali pa načičkana sobarica odzneneta izterjevalca z računom. Kratko in malo mu pred nosom zaloputneta vrata. To so na srečo gledališče in kulise. Na odru se v četrti ali vsaj petem dejanju vse srečno in veselo konča in razvozlja, v resničnem življenju so pa stvari precej drugačne. Vi nimate gradiča in livriranega služabnika, razen tega pa menim, da imate tudi sami toliko srčne kulture, da izterjevalca, ki pa najbrže opravlja samo svojo službeno dolžnost, ne boste kratko in malo vrgli pred vrata.

Lepo je, če človek lahko kupi nekatere res potrebne in velike potrebe na odplačevanje, seveda pod pogojem,

da bo redno odplačeval in da ta odplačila ne bodo motila plačevanja tekočih stvari, odnosno, da ta ne bodo motila rednih odplačevanj. Večina ljudi ima dolgove. Vsi imamo dolgove. Dolgovi so znamenje, da uživate zaupanje in da imate kredit. To pa kajpak velja le za tiste dolgove, ki jih redno odplačujete. Menim pa, da ne boste dolgo uživali zaupanja tam, kjer nekoč niste redno odplačevali dolgove.

Posebno se pa varujte zadolževanja pri trgovcih na drobno, pri trgovcih z vsakdanjimi živili. Pa ne samo zato, ker tudi sami ne morejo dolgo čakati na denar in ker morajo tudi sami sproti poravnati račune, temveč tudi zaradi svoje koristi. Če kupujete za gotovino, se boste, če ste res dobra gospodinja, desetkrat premislili, preden boste izdali kakšen dinar gotovine. Če pa kupujete na upanje, pa kupite marsikaj, kar v nasprotnem primeru nikakor ne bi kupili. Tako je nevarnost, da porabite več denarja, kakor ga imate.

Ta nasvet se prav zanesljivo marsikateri naši bralki ne bo zdel čisto upravičen. Rekli boste, da pač trgovci sami priporočajo kupovanje »na knjižico« in da to pametnih žensk in gospodinj prav nič ne moti. Pametne gospodinj? Če sami priznate, da ste pametna in preudarna gospodinja, potem premislite, da se utegne zgoditi, da zbolite in imate kakšen mesec izredne izdatke, ali pa, da nekaterih dohodkov ne prejmete o pravem času.

Kaj bo posledica tega? Na eni strani vam bo primanjkovalo denarja, na drugi strani boste imeli pa dolgove. Priznajte, da dvakrat lažje spite, če imate čisto vest, kar se tiče dolgove, pa čeprav jih redno odplačujete, kakor pa če jih imate na vesti. Bolje je živeti bolj skromno in vedeti, da je vse, kar imaš, tvoja last in da nihče drug nima pravice do tvoje lastnine.

Se posebej uvaževanja vreden je pa ta nasvet v današnjih težkih časih. Morebiti vam bo kdaj še prav prišlo, sicer je pa že to dosti vredno, da uživate povsod zaupanje.

Zakaj se srednje lepa dekleta laže in hitreje poroče kakor izrazite lepote?

Lepa dekleta se pogosto pritožujejo, da ne morejo dobiti primernega zakonskega druga. Zavedajo se, da so lepe in elegantne, pa kljub temu priznavajo, da so jim v ljubezni nevarne tekmece manj lepa in pogosto celo grda dekleta. Pogosto se zgodi, da takšno dekle osvoji moškega, ki se prej sploh ni hotel poročiti. Lepotice se pogosto čudijo, če se kakšen mladenič poroči z dekletom, ki ima zelo velika usta, res prav nič lepa usta. Ogorčene so in grdo govorijo o takšnih dekletih, pri tem pa ne pomislijo, kako je takšno opravljanje moškemu zoprno.

Moškim so všeč vesela dekleta, ker se v njih družijo dobro počutijo in zabavajo. Takšno dekle ne bo moškemu nikoli zoprno ali v nadlego. Seveda se mora pa dekle, ki hoče kaj takšnega doseči, marsikomu odreči. Predvsem ne sme biti ošabna, kar je pa ravno pri lepih dekletih tako pogosto. Pa tudi trmasta dekleta moškemu niso všeč. Če ste na primer z moškim dogovorjeni, da boste šli v kino, čeprav dobro veste, da bi vaš drug rajši odšel v kavarno, je najbolje, da sami od sebe popustite. Pojdite rajši v kavarno, da bo tudi on zadovoljen in videli boste, da bo drugič sam prinesel vstopnice za kino, samo da se vam bo oddolžil.

Kakšni ste bili nekdaj in kakšni ste danes

Globoko čustvo in iskrena ljubezen se ne moreta postarati. Često se pa zgodi, da žena v zakonu časoma pozabi na majhne neznosti in na pozornost, ki bi jo morala izkazovati svojemu možu. In prav takšne malenkosti so v zakonu velike važnosti.

Vprašajte se, ali ste s svojim možem prav tako ljubeznive kakor ste bile z njim v prvih dneh svojega zakona. Takrat ste pazili na sleherni možev željo. Če se je možu zdela vaša obleka prekratka, ste ljubeznivo odgovorili: »Obleka ima dovolj velik rob, takoj jo bom podaljšala.« Danes morda na njegovo opazko o vaši obleki odgovorite nejevoljno: »Takšna je pač moda.«

Kadar je mož nekdaj prišel domov, ste najprej skrbno pogledali v zrcalo, ali ste lepo počesani, potem ste pa stekli k vratom možu naproti. Kako pa zdaj napravite? Najbrže niti ne nebate delati ko pride domov, poleg tega ste pa še slabo počesani in grdo oblečeni.

V prvih dneh zakona je bil zanesljivo zajtrk gotov, še preden je mož vstal. Tudi kruh ste mu sami mazali s presnim maslom. Kaj pa danes?

ČIST BEL OBRAZ

v 10 dneh z uporabo FEMINA kreme proti PEGAM. Suha ali mastna 20.- din. Po povzetju pošlila:

PARFUMERIE BALOG — STARI BEČI, Dunavska banovina.

Kadar kupujemo po trgovinah, tako rade pogledamo še to in ono, kar nismo namenjene kupiti. In pogosto prav takrat naletimo na kakšen čeden ostank, ki si ga tako zaželimo, a ne vemo kaj početi z njim, ker je blaga žal premalo. V tem primeru vam hočem priskočiti na pomoč. Svetujemo vam, da iz enega metra nežnega erpe satina po preizkušenem kroju napravite ljubko kratko srajčko. Seveda je kraj namenjen samo za vitkejšie dame, lahko si ga pa tudi povečate. Ne da bi vam bilo treba preveč premišljevati, si napravite kraj najprej na papirju, potem pa po njem odrezite blago. Če srajčko okrasite ob gornjem robu še s kakšnim ostankom finih čipk in trikotnik, ki ga vstavite na hrbtu, okrasite z azurjem, bo srajčka kar popolna.

Morda sami najprej zajtrkujete, ali pa pojedete vse, še preden je vstal vaš mož?

Včasih je bila vaša velika želja, da bi odšli kam daleč s svojim možem. Zdaj vam morda čisto pripoveduje o majhnem mestu, ki je oddaljeno od civilizacije, pa ima prekrasno naravno lego. Tja bi rad odšel z vami. Vam pa seveda to ne ugaja. »Kaj, tja naj grem?« pravite ozlovoljeni, »saj tam ni niti frizerja, niti kina, niti en dan ne bi mogla v takšnem gnezdu živeti.«

Prej ste se zmerom zanimali za delo svojega moža. Pogosto ste ga izpraševali o stvareh ki vam jih je rad razlagal. Morda mu zdaj z vzdihom pravite: »O, zakaj se nisem poročila s človekom, ki ima kakšen drug poklic.«

Če vam je potožilo, da ga boli glava, ste mu dajali praške za glavobol, na glavo ste mu dajali hladne obkladke. Potem ste pa previdno hodili po prstih. Če vam zdaj potoži o glavobolu, pa zanesljivo vzdihnete: »To je

pa res smola, pa ravno zdaj, ko sem hotela oditi s teboj na sprehod!«

Včasih ste hoteli biti doma prav tako lepi kakor zvečer na plesu. Vaša domača obleka je morala biti prav tako ljubka kakor večerna toaleta. Zdaj vam je glavno, da ste lepi za druge ljudi, za dom vam je vseeno. Pri vsem tem pa ne pomislite, da vas vaš mož vidi doma in na zabavi. Morda se čudi izpremembi.

O vsem tem si izprašajte vest in odgovorite sami sebi. Nikoli namreč ni prepozno, če se hoče človek popboljšati.

Pretvarjanje je velika napaka

Mnoga dekleta niso prirodna, bolj njihovo vedenje ni prirodno. Siromašno dekle naj nikar ne govori o svojih bogatih sorodnikih, ali pa kakšna in kaj je bila prej. Naj se nikar ne sramuje svojega siromaštva. Če moškemu res ugaja, potem ne bo gledal na denar. Naj se ne sramuje, če nima krasnih oblek! Če jo nekdo ljubi, lahko v svoji najskromnejši obleki tekmuje s še tako elegantno tovarišico. Moški se namreč navadno sploh ne razumejo na barvo in na kraj obleke. Zanje je glavno, da se obleka lepo poda, če se dekletu obleka poda, potem jo lahko nosi vsak dan, ne da bi možki to opazili, ali da bi mu bilo to zoprno. Moškemu ne ugaja lepota, ki boče, zato mu tudi niso všeč vsiljivo elegantne obleke.

Dekle, ki hoče moškega obdržati, ne sme naglašati svoje individualnosti. Če je ljubosumna, naj se obvlada in naj ne govori grdo o ženskah, ki je nanje ljubosumna.

Porabni nasveti

Nespečnost je bolezen današnjih dni!

Če vam dihalne vaje, štetje, uspavalni čaj nič ne pomagajo, poskusite s preizkušenim japonskim zdravilom. Na tilnik položite vroče obkladke in se narahlo masirajte od zgoraj navzdol.

Jajčni sneg najlaže napravite v nepočinjeni bakreni posodi.

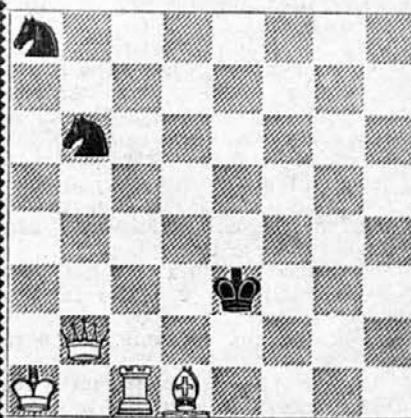
Mentol je sicer odlično sredstvo proti prehlajenju. Za majhne otroke pa ni primeren, ker je premočan in jim utegne škoditi.

Igralne kvarte se pogosto zelo umažejo. Očistite jih tako, da jih močno podrgnete s soljo na obeh straneh.

ŠAH

Problem št. 15

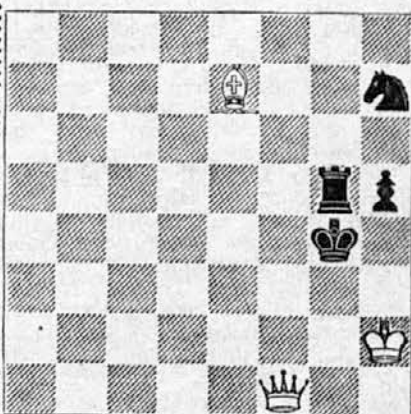
Sestavil Karl Kondelik (1897)

Mat v 3 potezah (B 76)

Problem št. 16

Sestavil Samuel Loyd (1867)

Mat v 3 potezah (B 76)

Klasična kratka partija

Gambit kraljevega konja
(Hamburg 1910)

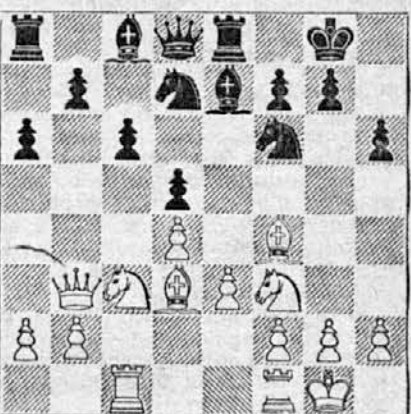
Beli:	Črni:
Dus	Chotimirski
1. e4	e5
2. f4	e×f4
3. Sf3	Le7
4. Lc4	Lh4 šah
5. g3	f×g3
6. o-o	g×h2 šah
7. Kh1	d5
8. e×d5	Lf6
9. d4	Se7? (Lf5)
10. Sg5	h6
11. S×f7	K×f7
12. d6 šah	Kf8
13. Dh5	De8
14. T×f6 šah	g×f6
15. D×h6 šah	T×h6
16. L×h6 mat.	

Šahovska kombinacija

Pozicija iz partije Euwe-Rubinstein
(Kissingen 1928)

Po potezah

1. d4 d5, 2. c4 e6, 3. Sf3 Sf6, 4. Lg5 Sbd7, 5. e3 Le7, 6. Sc3 o-o, 7. Tc1 c6, 8. Ld3 a6, 9. c×d e×d, 10. o-o Te8, 11. Db3 h6, 12. Lf4

je sledilo

12. ... Sf6-h5?

13. Sc3×d5!

in beli dobi kmata, ker je c×d nemogoče zaradi 14. Le7.

Rešitev problema št. 13

1. Da3-f3! Ld5×f3
2. Td7-d6 L kar koli
3. f2-f4 mat.

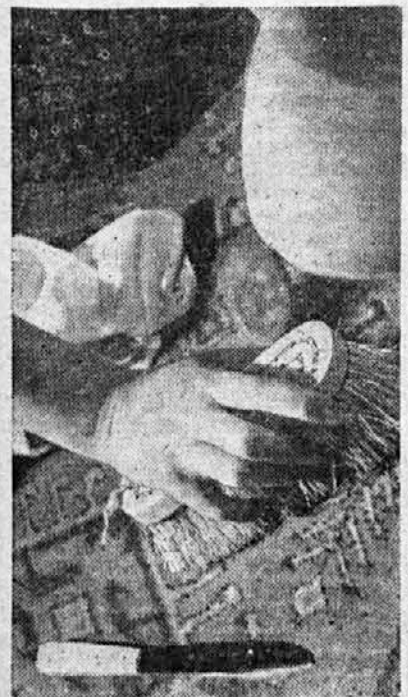
1. ... Ld5-e6
2. Df3-h5 šah Kg5-f6
3. Sg7-e8 mat.

Rešitev problema št. 14

1. Ld4-a7 Kd5-d6
2. Dg4-f5 kar koli
3. Df5-d7(c5) mat.

1. ... e7-e5
2. Ke8-d7 kar koli
3. Dg4-e6 mat.

1. ... Kd5-e5
2. Ke8×e7 Ke5-d5
3. Dg4-e6 mat.

Eno najtežjih gospodinjstvih opravil je čiščenje preprog. Tega ne morete preprečiti, da se ne bi v nekaj letih umazale, problem je pa, kako jih očistiti. Naše mamice so nas učile, naj jih čistimo na snegu. Prav zanesljivo se pa še bolje obnese tale način: v litru tople vode raztopite 50 do 60 gramov belega mila. Potlej ohladite in pomakajte v raztopino trdo ščetko, določeno samo za čiščenje preprog, in drgnite preprogo v manjših delih. Umazano milo podrgnite stran s topim nožem, naposled pa barve poživite s krpo, namočeno v vodi, ki ste ji dodali nekoliko kisa.

Letos so zelo priljubljeni športni plašči iz jagnječje kože s kapuco. Ti plašči pa niso samo topli, temveč tudi zelo prijetni na pogled, posebno če so podloženi s kakšnim pisanim blagom ali pa če jih oblečemo povrh zelenih ali modrih smučarskih hlač.

22. nadaljevanje

»Pisma... Stevilke... aha, zdaj ga pa že imam.« si je mislila sama pri sebi. In na glas je dejala:

»Najbrže ste pisar?«
Mladi španec se je zdrznil. Čez obraz mu je zletel smehljaj, takoj nato pa senca razočaranja. Videč, da se je zmotila, je Orana vzkliknila:

»Ne! Ne! Zmotila sem se! Torej ste stenograf!«

To pot je najbrže uganila, kajti njenemu možu je kar sapo zaprilo. In medtem ko se je mlada žena na tihem že veselila svoje zmage, si je njen mož v jezi grizel ustnice. Ne da bi bil podcenjeval poklic pisarja ali stenografa, ne, nikakor ne! Toda mislil je, da ima njegova žena o njegovih zmožnostih vendarle nekoliko točnejše pojme.

Čez nekaj sekund je toliko zbral svoje misli, da je lahko hladno-krvno odgovoril:

»Uganili ste, madame. Stenograf sem.«

Njegov glas je bil pa na lepem tako raskav in suh, da je Orana svojega moža začudeno pogledala. »Najbrže sem že spet zinila kakšno nerodno...« se je na tihem oštevala. »Toda če se motim glede poklica, zakaj mi potlej ne pove resnice?«

Da bi zakrila svojo nenadno zadrego, si je nalila kozarec vina in ga proti svoji navadi na dušek izpil. Ko ga je postavila na mizo, je opazila, da se njen mož več ne dotakne jedi. Zdelo se je, da se je zagledal v neko točko na prtu, medtem ko so njegovi tenki prsti živčno bobnali po robu mize.

Oranino poizvedovanje je nehoti ranilo Morenovo samoljubje. Ne, on prav zanesljivo nobenega poklica ne podcenjuje. Dober pisar, dober stenograf je zanj prav toliko vreden kakor dober... kar koli že. Menda je pa videti v očeh svoje žene tako neljubozna, da mu ne prisodi kakšnega višjega, inteligentnega poklica? Ta provincijska hči pač ne zna drugega kakor dražiti in zbadati. Zaman je skušal v svoji ženi videti Orano, ki mu je bila tako všeč tisti dan, ko je prišel ponjo na Jachères. Zazdelo se mu je, da jo je sožitje z njim nekako pokvarilo, predurčilo. Da, bila je še prav tako lepa, poželjna vredna kakor tisti dan, ko jo je prvič videl na Katalonskem trgu, toda v nastopu in govoru je postala drugačna, bolj pogumna, malone bi dejal predrzna, zbadljiva in včasih kar strupena.

Morda je mladi španec prečno sodil, morda je mislil o svoji ženi pod vplivom slabe volje, vsekakor je na lepem postal tih in zapet. Vstal je, čeprav je bil njegov krožnik skoraj še poln, in kratko dejal: »Spomnil sem se, da imam še nekaj važnih opravkov. In ker nisem lačen, mi boste menda oprustili...«

Se preden je mlada žena mogla ugovarjati ali kaj vprašati, se je priklonil in brez besede odšel v svojo sobo.

XXXIX

Mlada žena je ostala sama. Spoznala je, da je s svojim netaktnim vpraševanjem spravila svojega moža v slabo voljo. In vendar to ni bil njen namen!

Počasi je pričela zajemati, toda niti grizljaja ni mogla pojesti. Tudi nje se je polotila nekakšna jeza nad možovo razburljivostjo.

»Oh, kako je grd ta moj mož,« je tožila sama pri sebi. »Ali sploh morem še kaj govoriti z njim? Saj je kakor bomba, grozeča, da se bo zdaj pa zdaj razpočila.«

Dolgo je nepremično strmela v mizo, tako dolgo, dokler niso solze zalile njenih jasnih, sinjih oči. Tisti trenutek je zaslišala, kako se njen mož v sosednji sobi pripravlja, da bi odšel ven. Slišala ga je, kako je odprl omaro in vzel iz nje plašč in klobuk.

Mar že odhaja?

Ni si utegnila odgovoriti na to vprašanje, kajti že je vstala in odšla v možovo sobo. Za nobeno ceno ne sme pustiti, da bi odšel od nje tako jezen...

Moreno si je že oblekel površnik. Stal je pred zrcalom in si popravljal ovrtnico.

»Miguel,« je nežno pričela Orana, pripravljena na spravo za kakršno koli ceno.

»Zelite?« je vprašal njen mož, ne da bi se bil obrnil in ne da bi ji bil privoščil vsaj en sam pogled v zrcalu.

»Zdi se mi, da sem vas užalila... Zagotavljam vam, da to ni bil moj namen...«

Nekaj trenutkov mladi mož ni odgovoril, temveč je še bolj vneto šaril po ovrtnici. Potlej je počasi dejal: »Prav nič me niste užalili.«

»Oh, da. Videla sem! Hudi ste name!«

»Kaj še!«

»Prisežem vam, da nisem imela slabega namena, govoreč tiste neumnosti...« je ponavljal droben glasček, že blizu solzam.

»Tudi jaz sem prepričan o tem,« se šora.

To pot se je Moreno obrnil in pogledal svojo ženo.

Videl je njene velike, lepe oči, zavite v srebrno solzno kopreno... Orana joka? Obstal je kakor vkopan, strmeč v zastrto sinjino njenih obtožujočih oči. Njegova mala žena joka! Zaradi njega.

Ob tem spoznanju se je na lepem zrušilo vse njegovo moško samoljubje. Razpršili so se vsi občutki, ki so se v teh nekaj minutah nakupčili v njegovem srcu.

Orana joka!

Dobro vzgojen mož, človek z dušo in srcem ne prenese pogleda ženskih solz, posebno ne pri ženski, ki jo ljubi, čeprav na skrivaj. Moreno se je zavedel, da mora vsaj molčati spricho te žalostne, drobne žene, ki jo je bil pravkar užalil, če že ne tolažiti jo. Tisti trenutek sam ni vedel, kaj naj stori. Stisnil je zobe in si zasadi prste v dlan, da je čutil v njej ostrino svojih nohtov. Ta občutek bolečine ga je vrnil v resničnost.

Globoko je vzdihnil. Potem je pa nekako odločno vzel z bližnje mize klobuk in rokavice.

Samo ne se raznežiti! Zbežati pred temi očitajočimi, prosečimi očmi! Premagati čustvo, ki te tako lahko hitro spremeni v sužnja...

Stopil je proti svoji ženi, da bi jo pozdravil in odšel... Toda pred njo je obstal kakor vkopan. Hotel je oditi, izogniti se nevarnosti, toda prav ta nevarnost je bila močnejša od njegove volje. Kar prikolala ga je k tlom, tik iteče Orane.

Podzvedno je čutil, da mu grozi nekakšna nevarnost, ki bi utegnila utesniti njegovo voljo in svobodo. Še nekaj trenutkov blizu te lepe, žalostne ženske, in že bi bil zmogel zagrešiti kakšno novo, nepopravljivo nerodnost... In da bi ušel čaru teh velikih, sinjih zvezd, ki so zdaj tako jasno žarele tik pred njegovimi, je moral zbrati vso svojo voljo.

Poveznil si je klobuk, ga spet snel, si nataknil rokavice in se celo široko nasmehnil. Teh nekaj podzvednih gibov mu je menda vrnilo prisebnost. Čutil se je dovolj mirnega, da je očetovsko potrpežljivo svojo ženo po ličih:

»Velik otrok ste še, Orana,« je dejal nežno, toda umerjeno. »Hitro obrišite te lepe oči, ki jih solze tako kvarijo! No, vidite, mala se šora... Zakaj ta velika žalost?«

Orana je še zmerom nabirala solze: »Ali ste še jezni name?«

»Pravim vam, da ne.«

»In vendar niste hoteli jesti?«

»Nisem bil več lačen.«

»In zdaj vseno odhajate?«

»Da. Še nekaj važnih nakupov imam, preden grem v urad,« je vneto lagal.

Saj je komaj nekaj čez poldne!

Ljubezen

ŠPANSKEGA ČASTNIKA

IZ FRANCOŠČINE PREVEDLA K. N.

Saj vendar še ni čas... je ugovarjala Orana.

Mladi španec je željno pogledal proti vratom. Čutil je, da se ne hote vse bolj in bolj zapleta v nekakšno mrežo čustvenosti in nežnosti. Žalostna, skesana Orana je bila še stokrat bolj mikavna kakor izzivalna, predrzna in vesela Orana. Kakor da bi se nov čar razlil nad njeno žensko vabljivostjo. Res, bil je že čas, da ji pobegne...

Mlada žena se je pa z instinktom prave ženske prepričala, da ima na moža nekakšen skrivnostni vpliv. In prav ta vpliv je hotela izrabiti. Prijela je svojega moža tovariško pod roko in zapeljivo dejala:

»Miguel, če hočete, da ne bom več jokala, ostanite še malo pri meni.«

»Menda vas vendar ni strah?« se je skušal šaliti, čeprav mu je bilo čisto drugače pri srcu.

»Oh, Miguel, nikar se ne šalite! Poglejte rajši na uro. Vsaj kavo

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlobla srajce, ovrtnike, zappestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

Se popijte! Poglejte... je že na mizi.

Ni imel moči, da bi se ji upiral: pustil je, da ga je potegnila v jedilnico.

»Prava mala diktatorka ste, Orana,« se je šalil.

»In vi ste grdavi, ker me zmerom oštevate!«

»Ugovarjam! Pričenjate vendar vselej sami!«

Orana je končala ta razgovor, tako da je svojemu možu kratko in malo pomolila pod nos skodelico vroče, kadeče se in prijetno dišeče črne kave:

»Zdaj pa tiho! Poduhajte! Samo takšen grdavi, kakor ste vi, bi se mogel upirati tej dobroti! In ker mislim, da ne marate veljati za grdaviša...«

Pogledal jo je... Na lepem se je začutil tako trudnega, tako sitega tega besednega dvoboja... Kako lepo bi bilo, če bi ji mogel že zdaj razodeti...

»Priznavam, da je kava res dobra,« je naposled počasi dejal in jo pričel srebati. Tisti trenutek se

mu je zazdelo, da nima prav nič več energije. Samo še en Oranin gib, namig, samo še ena plaha prošnja in podlegel bi. In za poljub teh očarljivih, sočnih ustnic, bi žrtvoval tudi svoje ime...

Tisti trenutek se je spomnil na svoje ime. Kaj bi dejali njegovi vojni tovariši, če bi ga videli tako šibkega spricho lepe ženske, ki mu v resnici ne daje ničesar? Ničesar!! Ne! Tako ne bo podlegel! Nikoli! Zbral se je. Tiho je popil kavo in vstal.

»Zdaj je pa že čas,« je dejal hripavo. »Hvaležen sem vam, Orana, da ste me prisilili popiti to skodelico. Kava je bila izvrstna...«

»Ali želite še skodelico? Morda z žličko ruma...«

»Ne. Prav lepa hvala, toda zdaj moram res odriniti...«

Mlada žena ga je razočarano pogledala. Vendar ga ni več silila. Še pred nekaj trenutki je videla v njegovih očeh čisto nov svet, svet skrivnostnih misli in skritih želja... Vstajale so v teh temnih, strastnih očeh, kakor vstajajo oblaki na večernem obzorju... In vendar ni hotela izrabiti tega spoznanja. Čeprav jo je bolelo, da se je svojemu možu tako odtujila, ji je bilo samotno življenje še zmerom bliže kakor spomin na strastno ljubkovanje neugnanega ljubimca v tisti barcelonski noči...

XL

V nedeljo zjutraj je prinesel poštar Orani pismo od doma.

S trepetajočim srcem ga je odprla. Iz velikega, drobno popisane materinega pisma je v njene roke zdrknil še majhen, bel list, ček gospoda Cadrerona, glaseč se na ime njenega moža.

In da bo presenečenje še večje, je mati pisala takoj v začetku pisma ljubima, dragima otrokoma, da bo oče odslej pošiljal takšno okroglo vsotico vsak mesec, kot prispevek k njunemu gospodinjstvu.

Oranine oči so se od ganotja orosile. Niti pogledala ni, na kolikšno vsoto se je ček glasil, njene misli so se mudiče čisto drugje. Ni ji bilo važno, koliko jima bo pošiljal oče, temveč to, da je poslal ta ček v znamenje odpustanja in sprave. To pomeni, da so ji starši vse odpustili, da se bo spet smela kdaj pa kdaj vrniti k njim in da bo lahko, če bo tudi Miguel za to, preživela svoje počitnice doma, pri svojih domačih. O, zdaj je že vse toliko lažje! Kakor rožnata zarja se je dvigovala bodočnost pred mlado ženo...

»Tvoj oče, ljuba moja, se je pozanimal za tvojega moža,« ji je pisala mati. Hotel je natanko ve-

deti, kakšen je človek, ki si se poročila z njim. Od povsod je dobil zelo, zelo zadovoljive odgovore. Tvojega moža povsod spoštujejo in ima še prav lepo bodočnost... boljše in lepšo, kakor si je tvoj oče drznil kdaj upati. Bodi torej zelo ljubezna in dobra z Miguelom, ljuba moja. Tvoja dolžnost je, da izbrišeš nesoglasje, nastalo med tvojim možem in tvojim očetom zaradi nas... Ne dvomim, da boš s svojo ljubeznijo to kmalu storila...«

Orana je vse iznova in iznova prebrala materino pismo. Posebno od gornjih vrstic se kar ni mogla ločiti. Kaj neki je izvedel njen oče o njenem možu? In o njegovi bodočnosti piše mati z nekakšnim skrivnostnim spoštovanjem...

Zdaj jo še čaka vesela dolžnost, da izroči ček svojemu možu. Skrila je pismo v nedrje in stekla v sosednjo sobo, kjer je njen mož, udobno zleknjen v naslanjaču prebiral jutrnje časopise in kadil cigareto.

Orana je stiskala ček v desnici. »O, Miguel, nikoli ne bi uganili, kaj imam za vas!« je razigrano vzkliknila.

»Zame? Od koga vendar?«

»Od mojega očeta; pošilja vam to po moji materi...«

»Od vašega očeta? Ne, res ne vem, kaj bi mi mogel ta gospod poslati...«

»Nekaj zelo ljubkega, nekaj zelo spravljivega, Miguel...«

»Res? No, če vi tako pravite... Sicer pa tega ne razumem prav dobro. Vi? Jaz? Vaša gospa mati in celo vaš gospod oče v nekakšni zvezi... Tega si ne znam dobro predstavljati...«

Senčica razočaranja je zalgrala okrog Oraninih napetih ustnic.

»Oh, nikar že vnaprej ne godrnjajte!«

»Saj ne godrnjam, ljuba moja! Samo tako mimogrede sem to dejal. Ušlo mi je. Hitro mi povejte, za kaj gre; nič kaj rad ne rešujem ugank!«

»No dobro,« je rekla in se spet srečno nasmehnila. Potlej je brez besede pomolila ček svojemu možu. Videč, kako začudeno jo gleda, je pojasnila: »In mati mi piše, da bova odslej toliko dobila sleherni mesec.«

Moreno je pogledal ček, ne da bi razumel, za kaj gre. V začetku niti ni vedel, kaj tako krčevito drži njegova mlada žena v svoji desnici!

»Ček...«

»Ček?«

»Ček, glaseč se na vaše ime. In kakor sem vam rekla, bova dobila odslej vsak mesec takšen...«

Še preden je mogla končati, ji je Moreno ogorčeno segel v besedo: »Denar mi pošiljajo? Meni?«

»No, Miguel, nikar ne govorite tako otroče... Ali po vašem mnenju žena ne sme po svojih močeh prispevati k premoženju svojega moža?«

»Torej za to gre! Gospod Le Cadreron mi pošilja denar, če vas prav razumem?«

»Kajpak. Pet tisoč frankov na mesec. Ali ni lepo storil?«

»Kakor vem, se je vaš oče ob vašem odhodu odločil, da vam ne bo dal niti prebite pare?«

Spet je na Oraninem lepem obrazu zatrepetala nestrpnost. Njen mož je govoril tako suho, tako neprijazno. Razen tega se ni niti zmenil za njeno desnico, ki mu je vendar tako ljubezna in v veseljem ponujala usodni ček. Ob poslednjih Morenovih besedah je mlada žena premagala odpor, ki se je budil v njej ob takšnem govorjenju, in je spravljivo dejala:

»Morda se je oče premislil. Morda skuša tako popraviti krivico, ki vam jo je storil...«

V špancu se je na lepem rodila mračna slutnja.

»Ali se je sam domislil tega? Ali mu niste morda vi, Orana, to pisali, to dopovedali?«

»Oh, ne! Prišežem vam, da ne, Miguel! Sicer pa dopisujem samo z materjo.«

Morenov vprašujoči pogled se je ustavil na zardelem, a odkritem obrazu mlade žene.

»Morda ste materi pisali o denarju... o željah, ki jih imate, da jih ne morete izpolniti? Morda ste pisali, da niste vajeni takšnega varčevanja?«

»Ne! Ne,« je hitela zatrjevati Orana. »Ničesar nisem pisala, prav ničesar, kar bi upravičilo to očetovo dejanje. To je storil naš oče sam, po svoji volji in na svojo roko.«

»Torej je to še bolj čudno. Nikoli nisem zahteval ne prosil niti pare od vašega gospoda očeta.«

»Tega vam tudi ni bilo treba. Ali ni v navadi, da starši, ko oddajo svojo hčer, primaknejo nekaj dote, da zagotovijo vsaj v začetku neskrbno življenje mlademu paru? Menda so tudi na španskem tako delali, dokler ni bilo vojne, ali ne?«

»Res je. Ta razvada cvete povsod,« je kar nekam zaničljivo odgovoril mladi mož.

»No, vidite!«

Romanski humor

FRANCOŠKI HUMOR

V šoli

Neka učiteljica je vprašala učence: »Zakaj molimo k Bogu in ga vsak dan prosimo za naš vsakdanji kruh? Zakaj ga pa ne prosimo za štiri, za pet, za teden dni hkrati?«

Neka učenka dvigne roko in odgovori: »Zato, ker se kruh tako hitro posuši.«

Diplomacija

V »Paris-soir« je nekdo napisal tole resnično o diplomatih: »Kadar reče diplomat »da«, pomeni to »morebiti«.

»Kadar reče »morebiti«, pomeni to »ne«.

»Če pa reče »ne« — sploh ni diplomat.«

Zenske

Neki francoski humorist je podobno napisal o »boljših« ženskah:

»Kadar reče takšna ženska »ne«, je to toliko, kakor če bi rekla »morebiti«.

»Kadar reče »morebiti«, je toliko, kakor bi rekla »da«.

»Kadar pa reče »da« — to ni več »boljša« ženska.

5 kil mesa

Neki mlad vojak se je po treh mesecih fronte vrnil v Pariz. Nekega dne je stopil k mesarju in zahteval 5 kil mesa v enem samem kosu. Mesar mu odreže kos govedine, ga steha in reče:

»To je natanko 5 kil!«

Vojak se mu zasmeje in odvrne:

»Hvala, mesa ne bom vzel. Prišel sem namreč s fronte in ker sem bil shujšal za 5 kil, sem hotel samo videti, kolikšen je kos mesa, ki tehta 5 kil...«

Neprijetno

Neko znamenito pariško igralko so vprašali, zakaj se je tako hitro ločila.

Brez premišljanja je odgovorila:

»Samo zaradi njegovega nesrečnega spomina. Moj mož se je namreč vselej spomnil vsega, kar sem želela, da naj bi pozabil.«

Odgovor

Neki mlad diplomat in njegova strojeopiska sta postala tako velika prijatelja, da je njegova zakonita žena upravičeno postala ljubosumna.

Zato je nekega dne tajnik svojega moža trdo prišla in jo obsula z vsemi mogočimi žaljivkami.

Tajnica je dolgo molčala. Ko ji je pa bilo že vsega dovolj, ji je užaljeno odgovorila:

»Najmanj, s čimer se lahko ponasam pred vami, je to, da sem vašemu možu vsaj zvesta.«

ITALIJANSKI HUMOR

Zgled

Prvi dan po poroki je zakonski mož že na vse zgodaj vstal, šel v kuhinjo, zakuril, skuhal kavo in prinesel mladi ženi zajtrk v posteljo. Mlada žena je bila od tolike pozornosti vsa vžličena.

Toda koj nato jo je mož vprašal:

»Ali si si pa vse tudi dobro zapomnila?«

Ona (presrečna): »Kajpak, dragec!«

On: »Potem je v redu. Kajti tako želim, da se meni vsako jutro postreže!«

Previdnost

»Ali ne bi bilo najboljšje, da bi stopil k Beatrici in bi mladega moža, ki je pri njej na obisku, spomnil, da je čas odhoda? Saj je že več ko polnoč.«

»Ah, Aribert, pomisli vendar na tiste čase, ko sva bila še midva mlada!«

»Prav imaš! Stopil bom dol in ga vrgel na cesto!«

Raztresenost

Stara gospa profesorju: »Veselite se z menoj, gospod profesor, kajti včeraj sem postala stara mati.«

»Čestitam, od srca vam čestitam, gospa! In danes že spet na nogah! Kar zavidam vam to krepko naturo.«

Praktično

Na kmetih je nastopila neka igral-ska skupina. Njeni igralci so zelo slabo igrali, zato je bilo mnogo hrupa in življanja. Od vseh strani so letela na oder gnila jajca in jabolka. Igralec je pa meni nič tebi nič dalce deklamiral.

Zdajci je neki gledalec ves srdit vrgel na oder škorenj. Igralec se je prestrašil in hotel zbežati.

»Igraj dalje!« je zakričal ravnatelj izza kulis. »Igraj, dokler ne prileti še drugi škorenj!«

ROMUNSKI HUMOR

Angleška podmornica

V bukaški družbi je še pred kratkim krožil tale dovtip:

Pred kratkim so javili poveljniku neke angleške torpedovke, ki je križarila po Severnem morju, da so opazili neko nemško podmornico.

»Kje pa?« je vprašal poveljnik.

»Prav pod nami. Ena ali dve globinski bombi bosta zadoščali, da jo spravimo na drugi svet.«

»Nak, tega pa že ne bom storil,« je odgovoril kapitan. »Eden od potapljačev naj se brž potopi in naj razdeli med nemške mornarje naše letake!«

Masaryk o Tolstoju in Rusih

Iz Čapkovih
»Razgovorov s T. G. Masarykom«

...Prvič sem bil v Rusiji osemde-
seta leta, in leto dni nato spet. Ustavi-
vil sem se v Varšavi, da spoznam
Poljake. Obiskal sem Petrograd, Mo-
skvo, Kijev, Odso — zanimalo me
je, videti vsa ta mesta in ulice, ker
sem jih tako dobro poznal iz Dosto-
jevskega, Tolstoj in drugih.

Vozil sem se v tretjem razredu in
prišel v stik s slovanskimi filozofi:
Lamanskim, Florinskim in drugimi.
Lamanski mi je odkrito rekel, da so
Rusiji mar samo pravoslavni Slovani,
za njimi pa Slovaki, češ da so prav
tako naivni kakor ruski božji volek;
nas Čehe so kot zahodnjake in libe-
rale pustili, naj nas vrag vzame.

Hodil sem v cerkve, trkal na samo-
stanska vrata. V Sergejevskem samo-
stanu sem bil prvič gost; tu sem
spoznal vso neizobraženost in prazno-
verje (ruskega) pravoslavja; in z
njim so slavjanofili hoteli rešiti slo-
vanstvo! V glavnem sem iz Rusije
odnesel isto kakor Havliček: ljubezen
do ruskega naroda in nezadovoljstvo
z uradno politiko in vladajočo inteli-
genco.

Poiskal sem Tolstoj. Nisem bil
utegnil z branjem tako proučiti nje-
gova dela, kakor romane Dostojev-
skega, kljub temu sem ga hotel oseb-
no spoznati.

Prvič sem ga obiskal v Moskvi: v
njegovi palači. Spomnim se, kakor bi
bilo danes, kako mi je skoraj ponos-
no razkazoval svojo delovno sobo:
v visoko gosposko sobo si je bil
dal naknadno postaviti lesen kmetijski
strop. V tej kmetijski sobi pisalna
miza in udoben usnjat naslanjaj in
divan — v kmetiško sobo to nikakor
ni spadalo.

Tolstoj sam je bil oblečen v pre-
pasano »rubaško« kakor preprost mu-
žik in obut v čevlje, ki si jih je sam
napravil. Na čaj me je odpeljal v
gostinjsko sobo: povsod črn žamet,
kakor je bilo v navadi na plemiških
gradovih.

Lev Nikolajevič me je povabil tudi
na Jasno Poljano. Odzval sem se
vabilu: most pred vasjo je bil tako
veget, da sta si konja skoraj noge
polomila; moral sem se peljati na-
okrog. Malo pred dvanajsto sem bil
pred gradom: rekli so mi, da Lev
Nikolajevič še spi, češ da je vso
noč predebatiral s Černovom in dru-
gimi gosti.

Mahnil sem jo torej na vas. Bila
je umazana, da se Bogu smili. Pred
neko hišico je delal mušič; spustil
sem se v pogovor z njim in videl,
da je pod odpeto srnjco ves v ranah:
sifilida.

V drugi hišici sem opazil vso uma-
zano staro, prepuščeno samo sebi,
obsojeno na smrt. Vrnil sem se k
Tolstoju. Tisti dan je imel obisk: pri-
njem je bil mladi Gaj, slikarjev sin.
Prišel je bil peš, češ da železnica ni
kmetijska zadeva; prišel je tako ušiv,
da se je moral pri priti skopati in
očistiti.

Tolstoj mi je sam rekel, da je pil
iz sifilitičnega kozarca, da mu ne
pokaže, da se mu gnusi, in da ga ne
razžali; na to je mislil, ni pa mislil
na to, da bi svoje kmete rešil na-
lezeljive bolezni. Toda ko mi je začel
razlagati, da se moramo osvoboditi,
da moramo živeti kakor kmetje, sem
mu rekel:

»Kaj pa tale vaš dom in salon, ti
naslanjaji in divani? In nesrečno
življenje vaših kmetov? To naj bo
osvoboditev? Resda, vi ne pljete;
zato pa kadite cigareto za cigareto.
Če se že gremo askete, naj bo askeza
popolna. Kmet živi bedno, ker je
siromak, ne pa zato, da bo asket.«

Povedal sem mu, kaj sem videl pri
njegovih kmetih, nered, bolezen,
umazanijo:

»Sveta nebesa, ali res tega ne vidi-
te? Sam sebi čevlje delati in peš
hoditi, namesto da bi se z vlakom
vozili; to je samo izguba časa; koliko
boljših stvari bi se dalo narediti v
tem času!«

Skratka, nisva se razumela. Grofica
je bila razumna ženska in ji ni bilo
prav, da je Tolstoj hotel vse razde-
liti; mislila je na svoje otroke. Ne-
morem pomagati: njej sem dal bolj
prav kakor Levu Nikolajeviču.

Tretjič sem obiskal Tolstoj, tik
pred njegovo smrtjo, l. 1911. Takrat
se je bil sam pri sebi že docela raz-
šel s svojo ženo. Bil je hudo živčen
in se ni imel v oblasti.

Najbolj sva se dajala o tem, ali
naj se postavimo zlu po robu ali ne.
Tolstoj ni razumel, da ne gre samo
za nasilen upor, ampak za boji proti
zlu na vsej fronti; ni videl meje med
obrambo in napadom. Mislil je n. pr.,
da bi se bili nasilni Tataři, če jih ne
bi bili Rusi premagali, po kratkem
ubijanju sami odpovedali nasilstvu.
Moja teza je bila drugačna: Če me-
kdo napada, da bi me ubil, se bom
branil, a če ne pojde drugače, bom
nasilneža ubil; ako že mora eden od
nas umreti, naj umre tisti, ki ima
hudoben namen.

Kaj more Rusija Nemčiji dati?

Iz razprave dr. Stojana Pribičevića, sina pokojnega Svetozarja, v decembrski številki newyorškega mesečnika „Fortune-Magazine“

Današnja evropska vojna je vojna
surovin. Za moderno vojno indus-
trijo so potrebni:

1. antimon: za šrapnele, za otrdi-
tev kovin itd.;
2. azbest: za odpor pred vročino,
posebno pri zavorah;
3. baker: za električne aparate, za
vžigala motorjev, za izdelovanje stre-
liva, itd.;
4. cink: za galvaniziranje železa,
da ne zarjavi;
5. boksit: za izdelovanje alumi-
ni-ja, potrebnega za ladje in letala;
6. krom: za jeklene oklepe, pro-
jektile, itd.;
7. premog: vir energije in surovi-
na za izdelovanje jekla, umetnega
(sintetičnega) petroleja in umetne
volne (»bune«);
8. železo: za izdelovanje jekla;
9. svinec: za strelne naboj;
10. mangan: tretja najvažnejša su-
rovina (poleg premoga in železa) za
izdelovanje jekla;
11. magnezit: potreben za lahke
kovine, jeklene peči itd.;
12. nikelj: za težke stroje, težke
topove in jeklene oklepe;
13. živo srebro: za kemikalije, za
kapice (Kapsel) pri strelivu, za elek-
trične aparate;
14. tungsten: za strojna rezila;

Drugo veliko vprašanje je pa sov-
jetska Rusija. Česa ima sovjetska
Rusija, kar potrebuje Nemčija v vojni?
Koliko more sovjetska Rusija po-
slati Nemčiji? In najvažnejše: koliko
je sovjetska Rusija voljna poslati
Nemčiji?

Sovjetska Rusija je potencialno
najbogatejša država sveta, bogatejša
celo od Združenih držav. Toda na
nesrečo Nemčije so ruska bogastva
samo potencialna: čeprav pridelava
sovjetska Rusija tako rekoč vse razen
kave in gumija, je velik del njenih
naravnih bogastev še nerazvit in jih
je treba nadomestiti z uvozom.

Sovjetska Rusija je v celoti ali
vsaj znatno odvisna od uvoza tehle
surovin: antmona, tungstena, molib-
dena, pločevine, bakra, svineca, niklja,
gumija. Te surovine, vse velevažne
za vojno, lahko torej kar črtamo,
v kolikor gre za rusko pomoč Nem-
čiji.

V drugo skupino spadajo surovine,
ki jih Rusija pridobi nekako dovolj
za lastno porabo in jih zato ne more
izvažati, vsaj ne v večjem obsegu.
Te surovine so: živo srebro, krom,
žveplo, aluminij, cink, železo, pre-
mog in — najvažnejša med vsemi —

in tovarnam svojega lastnega naroda.
Vprašanje je samo, kako daleč bi
šla po tej poti.

Odgovor bi morda našli v trgovin-
ski pogodbi, sklenjeni med obema
državama lani v avgustu, tik pred
začetkom vojne: po tej pogodbi da
Nemčija sovjetski Rusiji kredit 200
milijonov mark, Rusija ima pa Nem-
čiji dobaviti v dveh letih za 100 mi-
lijonov mark blaga. Toda Nemčija
potrebuje mnogo večji uvoz; pogoda-
bena količina v primeri z nekdanjimi
rusko-nemškimi pogodbami zato ni
velika.

Drugi odgovor na vprašanje, kaj
bo Rusija dobavljala Nemčiji, bi ne-
mara našli v obsegu rusko-nemške
trgovine v letih 1930—32, ko je bila
trgovina med obema državama na
vrhuncu. Molotov in Ribbentrop sta
po sklenitvi lanske avgustovske po-
godbe izrečno poudarila, da je njun
cilj volumen rusko-nemške trgovine
iz let 1930—32. Takrat so si Sovjeti
na vse kriplje prizadevali, da posta-
vijo na noge lastno težko industrijo
(prva pjatiletka); forsirali so izvoz
kar se dá — kljub pomanjkanju med

ne potrebe sovjetske Rusije rasle v
neizmernost; in čeprav je rasla tudi
produkcija, marsikod to ni šlo tako
hitro, kakor so rasle potrebe; to ve-
lja n. pr. za petrolej in za železno
rudo. Danes sovjetska Rusija sama
potrebuje tako rekoč vse surovine,
ki jih ima — in če jih sklene iz-
važati v Nemčijo bo to storila samo
v škodo svoje tretje pjatiletke (1938.
do 1942), t. j. tistega petletnega na-
črta, ki ima na programu povečanje
konzuma in zvišanje življenjskega
standarda ruskega naroda.

Da bo položaj čim ugodnejši za
Nemčijo, računajo s tem, da bo sov-
jetska Rusija žrtvovala za svojega
novega prijatelja tretjo pjatiletko.
Toda tu se bomo spotaknili ob kot-
ljivem problemu: kako naj Rusija do-
bavlja svoje blago?

**Rusi bodo dobavljali blago;
prav. — A kako bodo robo
prepeljali?**

Rusija je ogromna država in njene
surovine so razmetane širom po tej
neizmernosti, a njen železniški sistem
celo za domačo rabo ne zadošča.

Ruski vlaki spadajo med najpočas-
nejše na svetu (povprečna hitrost
sovjetskega tovornega vlaka med po-
stajami znaša 11 milj na uro, ameri-
škega pa 24 milj, t. j. 18 km v prvem
primeru in 40 km v drugem); razen
tega so sovjetske železnice zvečine
enotirne, vsa njihova oprema pa silno
pomanjkljiva. In naposled: sovjetska
proga je širokotirna, t. j. za 3½ palca
širša od vseh drugih na svetu. To se
pravi, da se morajo vse sovjetske
dobave v Nemčijo pretovoriti na meji
v druge vagonne. In da bo zadrega še
večja, mora sovjetska Rusija imeti
obe glavni zahodni progi (čez Odso
in Kijev) rezervirani za pošiljanje
materiala za svojo ogromno armado
ob novi nemški meji.

Zaradi slabega železniškega siste-
ma niso šle glavne ruske trgovinske
zveze z zahodom po kopnem ampak
po morju, in sicer po Črnem morju,
predvsem po Bosporu in skozi Darda-
nele v Sredozemlje; posebno zato,
ker je ruska žitnica na jugu evrop-
ske Rusije in ker se tudi mangan in
petrolej dobivata ob obalah Črnega
morja in v Kavkazu. Toda trgovina
po Sredozemlju je danes pod nadzor-
stvom zavezniske blokade. Resda gre
del ruskih dobav v Nemčijo lahko
tudi po Donavi in po balkanskih že-
leznicah — dokler ostanejo Turčija
in balkanske države nevtralne. Toda
večji del Donave je štiri mesece v
letu zaledenel, zraven tega pa za-
hteva pomnoženi promet po Donavi
množico novih tovornih parnikov in
vlačilcev. Preden bodo zgrajeni, bo
preteklet lep čas.

Če računamo s tem, da misli sov-
jetska Rusija popolnoma zares leči v
posteljo z Nemčijo, se vrti vse vpra-
šanje o učinkovitosti ruske gospo-
darske pomoči okoli elementa, ki se
mu pravi čas. Morda bodo nemški
inženirji smeli iti v Rusijo, da odkri-
jejo nove vire bogastva. Toda če
hočeš odpreti nov železov rudnik,
izvrtati nov petrolejski vrelce, po-
gnati v tek novo tovarno, sezidati
novo železniško progo in izdelati na
tisoče novih vagonov, je za vse to
treba časa in pol — celo v kapita-
lističnih državah.

Skratka: če se ne pripeti nezasi-
šan čudež, so nemški upi v naglo in
tehtno gospodarsko pomoč iz Rusije
prav tako mračni kakor ruski ro-
mani.

Preskrba Nemčije

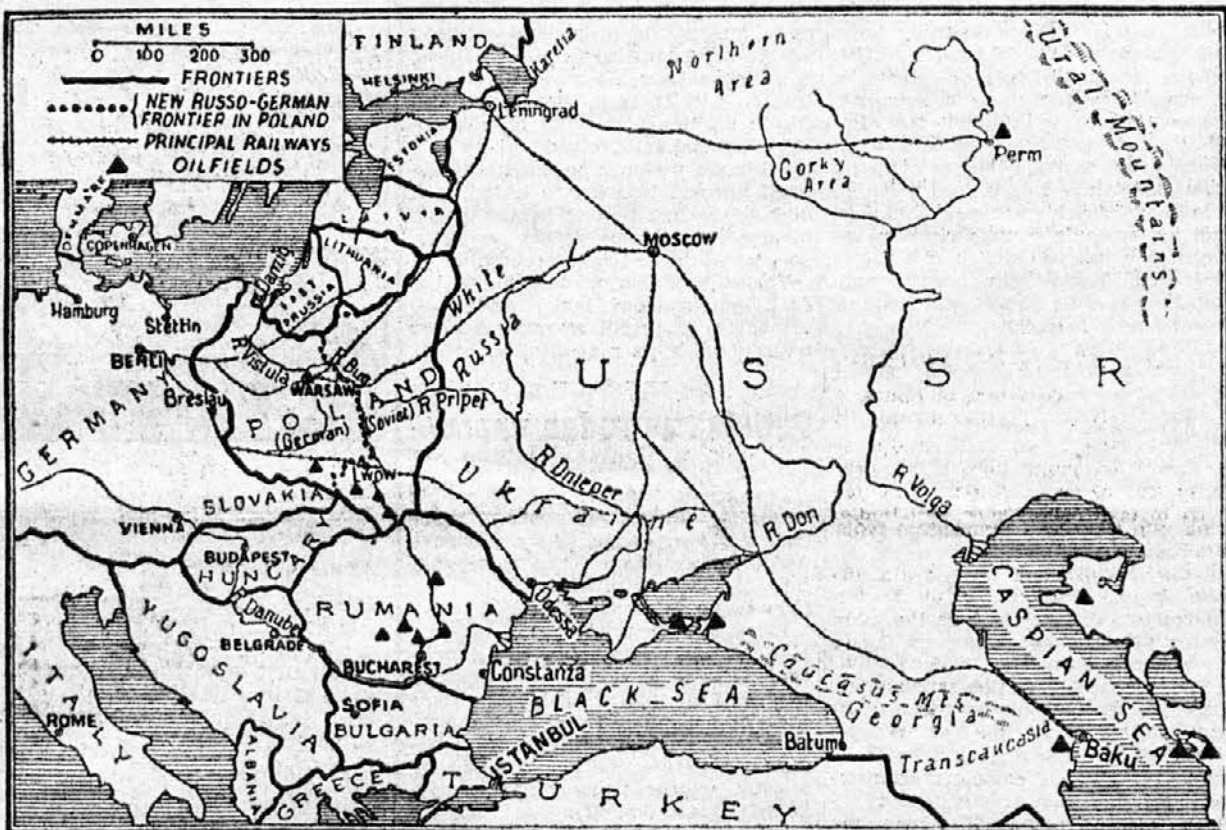
Nemčija je v mirnem času uvažala
okoli 50% masti in rastlinskih ma-
ščob; da je pridelala drugo polovico,
je morala pa uvažati okoli 50% svo-
je živinske krme. Blokada je izpod-
rezala okoli 45% tega uvoza masti
in živinske krme.

Glede drugega živeža položaj še
zdaleč ni tako slab. Ko si je Nem-
čija pred sedanjo vojno zadržala
pas, je pridelala okoli 85% potreb-
nega ji živeža. Če bi še malo bolj
zategnila pas, bi ji morda ta količina
zadostovala (čeprav rodi pomanjkanje
maščob nevarne posledice za živčni
sistem). Kar se žita tiče, bi bil torej
položaj Nemčije ugoden — izvemeli
koruzo in živalsko krmo. Manj ugo-
den je položaj glede kvalitetne hrane
— t. j. mesa, rib, jajc, sadja in
zelenjave — ker je Nemčija 22%
tega živeža pred vojno uvažala.

Pa recimo, da bi se tudi tu dal pas
še malo bolj zategniti. Krompirja in
zelja — t. j. tiste zelenjave, ki tvori
vsakdanji meni nemškega delavca —
ima Nemčija dovolj. Toda pozabiti
ne gre, da so v vojni — vsak bivši
bojovnik to ve — izredno važna za
ustvarjanje umetne energije mamlila,
kakor kava in tobak. A blokada je
Nemčijo skoraj popolnoma oropala
kave in v znatni meri tobaka.

Nadaljevanje na 1. strani

Problem prevoza ruskega blaga v Nemčijo

Gornji zemljevid in spodnji pregled nahajališč blaga, ki ga
Nemčija želi dobiti iz Rusije, nazorno kaže, kako neizmerno
razdalje ločijo kupca od prodajalca, in kako težko bo, kupcu
hitro ustreči.

Petrolej iz okolice Bakuja, najstarejših in največjih petro-
lejskih vrelcev v Rusiji, se dá prepeljati iz Batuma z ladjami čez
Črno morje in potem po Donavi, nazovor. Petrolej iz okolice Perma
v Uralu je treba voziti zvečine po železnici; če dalje od Nemčije
so petrolejski vrelci z zahodnega brega Kaspiskega jezera. Blizu
Nemčiji, a mnogo manjšega pomena so vrelci na južnozahodnem
Poljskem; ta petrolej se pridobiva v bližini železnice, ki veže
Poljsko s Romunijo, ta železnica je pa zadnje čase preobremenjena
s prevozom romunskega petroleja. (V normalnih časih je ta pe-
trolej prišel po morju iz Constanze v pristanišča Severnega morja.)

Mangan, važen za izdelovanje jekla in raznih aluminij, se
dobi blizu Batuma, v Kavkazu, v južni Ukrajini in v Uralu.

I.e.a potrebujejo Nemci za celulozo; dobe ga z Daljnega se-
vera in iz Transkavkazije, največ pa iz predelov vzhodno od Bele
Rusije (na zemljevidu »White Russian«) tja do Gorkyja pokrajine.
Žito prideluje velik del evropske Rusije od Ukrajine do
Volge, na severu pa do Leningrada.

Bombni žrtili prihaja v glavnem iz Srednje Azije, v manjši meri
pa iz Transkavkazije.

Bale Rusi hite graditi sistem prekopov, ki naj zvežejo Odso
po Dnepru, Dugu in Vlti z Gdanskom.

(Po »Manchester-Guardianu«)

NA GORNJEM ZEMLJEVIDU POMENI:

Frontiers = meje; New Russo-German frontier in Poland =
nova rusko-nemška meja na Poljskem; Principal railways = naj-
važnejše železnice; Oilfields = petrolejski vrelci; Black Sea = Črno
morje; Danube = Donava. Merilo v miljah (1 milja = 1.609 m).

15. molibden: potreben poleg tung-
stena za izdelovanje strojnih rezil;
16. fosfat: potreben za umetna gno-
jiva in kemikalije;
17. pepelika: potrebna za umetna
gnojiva;
18. žveplo: potrebno za umetna
gnojiva, kemikalije in razstreliva;
19. pločevina: za konserviranje hrane,
za zvarjenje trdih kovin, itd.;
20. les: za izdelovanje papirja, ce-
luloze, tekstilij itd.;
21. gumi: neobhodno potreben za
motorna vozila, za maske proti stru-
penim plinom, itd.;
22. petrolej: brez njega si ne mo-
remo mehanizirane vojske in letal-
stva niti predstavljati.

Od gornjih 22 važnih vojnih suro-
vin jih Nemčija premore v zadostni
količini 3 (premog, magnezit in pe-
peliko), premalo jih ima 9 (antimon,
železo, svinec, mangan, cink, žveplo,
les, gumi in petrolej), popolnoma jih
pa ji manjka 10 (tungsten, molibden,
fosfati, živo srebro, krom, azbest, plo-
čevina, nikelj, baker in boksit).

Kakšne surovine premore Rusija?

Zavezniska blokada je izpodrezala
50% nemškega uvoza. Nemčija sku-
ša to izgubo nadomestiti z raznimi
ersatzi in s pomnoženim uvozom iz
skandinavskih držav, iz Italije in
južnozahodne Evrope. Vprašanje je,
kako dolgo bo Nemčija prestala z
nakupljenimi zalogami — vprašanje,
ki se nanj drugače odgovori v pri-
meru napadalne taktike, in drugače
pri obrambni taktiki.

petrolej. Sicer je sovjetska Rusija
zadnja leta izvozila nekaj premoga
in petroleja, toda ta izvoz je stalno
padal. Danes se ne bi mogel pove-
čati brez škode za lastno sovjetsko
industrijo.

V tretjo skupino spadajo surovine,
ki jih ima sovjetska Rusija toliko,
da jih lahko na debelo izvažata. Te
surovine so: azbest, fosfat, pepelika,
magnezit, mangan in les. Toda Nem-
čija ne potrebuje od Rusije ne magne-
zita ne pepelike, ker sta to dve od
tistih treh surovin, ki jih ima sama
več kot dovolj. Ruski prebitek, ki
bi bil Nemčiji res v korist, je torej
omejen na

azbest, fosfate, mangan in les:

to so edine štiri surovine, ki bi jih
sovjetska Rusija lahko brez lastne
škode izvažala v Nemčijo, a celo
od teh štirih surovin premore Rusija
samo dve — mangana in lesa —
toliko, da bi z njima mogla pokriti
vse nemški primanjkljaj.

Tako govori hladen račun. Toda
diktatorske države se ne ravnoja
zmerom po golih gospodarskih zaka-
nih. Tako je Nemčija načrtno izvažala
robo, ki jo je sama potrebovala,
a tudi sovjetska Rusija je n. pr. iz-
vozila mnogo žita v letih 1930—32,
čeprav so milijoni in milijoni njene-
ga prebivalstva takrat stradali. To bi
torej pomenilo: če bo sovjetska Ru-
sija iz političnih razlogov na debelo
pošiljala Nemčiji surovine in živež,
bo ta »prebitek« pritrkala železnicem

lastnim ljudstvom! — samo da bi do-
bili industrijsko opremo iz tujine.

Kaj in koliko je takrat sovjetska
Rusija izvozila v Nemčijo?

Izvažala je petrolej (16% celotnega
nemškega petrolejskega uvoza), les
(29% nemškega uvoza), žito (24%
n. u.), raznih maščob (48% n. u.) itd.
Vsega skup je takrat sovjetska Ru-
sija izvozila v Nemčijo 23% svojega
celotnega izvoza — a ta sovjetski
izvoz je kril samo 6% celotnega nem-
škega uvoza.

Takšen je bil vrhunec nemško-
ruske trgovine v preteklosti in to je
po izjavi Molotova cilj, ki naj se do-
seže v bodočnosti.

Ali je Rusija sploh zmožna velikega izvoza?

Od leta 1932 je sovjetska zunanja
trgovina stalno padala, tako da je
bilo leta 1938. v celotnem nemškem
uvozu samo 1% sovjetskega blaga.
Zakaj?

Ko je sovjetska Rusija dokončala
gradbeni program težke industrije, je
začela postopno stremeti za tem, da
zunanjo trgovino sploh izključi iz
sovjetskega narodnega gospodarstva
in da se docela »avtarizira«. L. 1938.
je tvoril celotni sovjetski izvoz samo
1% celotne sovjetske produkcije (pri
USA je znašal ta odstotek 16, pri
Vel. Britaniji 25). Če poiščemo pravi
vzrok tega padanja, boljše, kopnenja
sovjetske zunanje trgovine, homo
tudi vedeli, ali Rusija more gospo-
darsko Nemčiji pomagati. V času in-
tenzivnega industrializiranja so last-

NEVIDNA VOJNA

Ženska s tisoč skrivnostmi

Strah ameriškega podzemlja, vohunov in saboterjev

V Ameriki so zadnji čas odkrili celo vrsto senzacionalnih primerov, ki spadajo v področje »nevidne vojne«. Posrečilo se jim je preprečiti več zločinov saboterjev v ameriških municijskih tovarnah, o pravih časih izslediti več vohunskih gnezid in daleč razpredenih mrež tajnih organizacij. Tucat nevarnih vohunov so spravili na varno, za zapah.

V javnosti pripisujejo zaslugo za ta odkritja po pravici slavnemu G-menom, članom ameriške tajne policije. V krogu strokovnjakov pa, ki imajo važne vloge v nevidni vojni, se pa vse bolj pogosto pojavlja ime neke dame, ki jo pred radovednostjo ljudi varuje tisoč zidov molčečnosti. Ta dama igra odločilno vlogo v boju z nevidnim orožjem.

Elizabeth Friedmanova, rojena Smithova imenujejo vsi tisti, ki jo cenijo in spoštujejo zaradi njenih izrednih sposobnosti, »ženo s tisoč skrivnostmi«. Ta naslov pa ni prav nič pretiran, saj je to ženska, ki se je boji vse ameriško podzemlje. Kajti s svojo umetnostjo je spravila v roke pravice že več vohunov in zločincev, kakor kateri koli drug uradnik ameriških držav. Ta dama namreč tako kakor malokdo na svetu obvlada umetnost branja tajnih pism. Zato ni čudno, da v večini primerih, ki so jih odkrili zadnji čas, igra gospa Friedmanova vlogo maščevalne pravice. Nič manjši ugled pa ne uživa v svojem poklicu njen mož, polkovnik William J. Friedman, vodja ameriške obveščevalne službe v Washingtonu.

Kariera mlade filozofke

Bilo je leta 1916., ko je ljubka mlada Elizabetha Smithova zapustila vseučilišče in si začela iskati primerno zaposlitev. Posebno sta jo zanimali filozofija in matematika in zato ji je ravno prav prišlo, ko jo je nekdo priporočil bogatemu znanstveniku Georgu Fabyanu, pri katerem je dobila mesto asistentke. Fabyan je jahal posebno dva konjčka: skrivne pisave in raziskovanje Shakespearea. Mr. Fabyan je namreč zanikal zasluge angleškega pesnika Shakespearea in je hotel to tudi dokazati. Kajpak je hkrati z njim raziskovala to področje tudi njegova asistentka.

Vendar pri tem študiju ni našla preveč ugodnih tal za svoje znanstveno delo. Neznanka bolj so jo zanimala igre s številskimi in skrivnimi pisavami. Mr. Fabyan je imel največjo strokovno knjižnico v Ameriki o skrivnih pisavah, in tako se je njegova asistentka lahko seznanila s skrivnimi pisavami iz dveh in pol tisočletij. Za skrivne pisave je navdušila tudi sodelavca svojega šefa, biologa Williama F. Friedmana. Iz skupnega znanstvenega dela se je rodila ljubezen in mlada znanstvenika sta se kmalu nato poročila.

Mlada učenjaka sta se dolgo časa bavila s tem, da bi iznašla nov postopek za razvozlanje skrivnih pisav. In res se jima je dolgočasen trud bogato poplačal. Iznašla sta nov sistem, s pomočjo katerega sta lahko razvozlala tudi še tako težke in skrivnostne tajne pisave. Kmalu so ju v strokovnjških krogih poznali kot najspodobnejša bralca skrivnih pisav. Pogosto se je namreč zgodilo, da sta težke skrivne pisave iz arheoloških najdb, ki so jih znanstveniki študirali po več let, rešila v nekaj urah.

Zaupnica ameriške vlade

Leta 1917., ko je Amerika stopila v vojno, je šel Mr. Friedman kot članik ameriške desifrirne službe v Francijo. Njegova žena je ostala v Fabyanovem laboratoriju, vendar so ji zdaj namesto literarnozgodovinskih problemov poverili dosti zanimivejši naloge: mlade častnike je poučevala v umetnosti desifriranja in njena šola je dala celo vrsto sposobnih strokovnjakov na tem področju.

Po vojni je njen mož ostal v ameriški vojaški službi, dočim je njegova žena tako rekoč »izpregla«. Toda le nekaj let je igrala vlogo srečno poročence žene. Ameriška vlada je uvedla velikopotezno akcijo proti tihotapskim in drugim podzemeljskim organizacijam. Tihotapci alkohola, gangstri in trgovci z opijem so začeli resno oglašati mirno življenje Američanov. Razpredli so velikansko, izredno previdno organizirano mrežo. Posamezne veje te organizacije so bile med seboj v zvezi s pomočjo neke skrivne pisave. Sestavili so jim jo posebno sposobni strokovnjaki in T-men — tako se imenujejo člani ameriške desifrirne službe — niso mogli po nobeni ceni priti do dna tem modernim hieroglifom. Takrat se je vlada kajpak obrnila za nasvet k mladi strokovnjakinji Friedmanovi, ki je njene zmožnosti poznala že iz časov svetovne vojne.

Ir res je mlada žena popolnoma upravičila zaupanje ameriške vlade. Dan za dnem so se na njeni pisalni mizi kopičile sumljive brzojavke, napisane s skrivno pisavo. Marsikatera izmed teh brzojavk je imela za posledico, da je policija spravila na varno

tega ali onega vodjo tihotapske tolpe ali pa kar celo tihotapsko družbo. Le redkokdaj je pa javnost izvedela za odločilno vlogo, ki jo je igrala pri tem »ženska s tisoč skrivnostmi«.

Tako je igrala gospa Friedmanova odločilno vlogo pri primeru tihotapske ladje »I'm Alone«, ki je v Ameriko zvozila za milijone dolarjev alkohola in se je skrivala pod kanadsko zastavo. Lepega dne je ladjo presenetila čuvajska ladja in jo potopila.

Lastniki, ali bolje njihovi slavnati možje, so se pritožili pri kanadski vladi. Kajpak so tihotapstvo z alkoholom zatajili. Tako je Kanada zahtevala od Združenih držav 365.000 dolarjev (skoraj 17 milijonov din) odškodnine. Ameriške oblasti so trdile, da je bila ladja last newyorških tihotapcev alkohola, toda tega niso mogle dokazati. Grozil je časopisni in diplomatski škandal.

Ameriška prohibicijska policija je pa nekje slišala šušljati, da je tihotapska ladja last dveh Newyorčanov, ki se skrivata pod imenoma »Dane« in »Big Jim«. Nikakor pa ni mogla izslediti, kdo bi bila ta dva človeka. Skrivnost je ostala tako dolgo nerešena, dokler

se policija lepega dne ni odločila prositi za sodelovanje gospo Friedmanovo. Izročila ji je cel šop brzojavk, napisanih s skrivno pisavo. V nekaj urah je prišla skrivnosti do dna. Brzojavke so izvirale iz britanskega Honduras države v Srednji Ameriki, in so se za las natanko ujemale z datumi, ki jih je v teku nekaj let zabeležila newyorška policija o premikanju te ladje. Kmalu so našli tudi solastnika te ladje, ki se je skrival pod imenom »Dane«. Tako so tudi ugotovili, kakšne narodnosti je ladja in ameriška vlada je kanadski plačala samo 50.000 dolarjev samo odškodnino za poškodovanje njene zastave in uničeno lastnino kanadske posadke.

Razvoj političnih dogodkov zadnjih mesecev in mrzlično delovanje vohunov in saboterjev na ozemlju Združenih držav so postavila gospo Friedmanovo in njenega moža pred nove, težke naloge. Čeprav washingtonske oblasti ohranijo v najstrožji tajnosti vse uspehe svoje desifrirne službe, so Američani prepričani, da gre za hvala za levji delež uspehov v boju proti podzemeljskemu svetu »ženi s tisoč skrivnostmi«.

Tudi živali sanjalo

Lastniki psov bodo najbrže vedeli, da psi zelo trdo spe. Psihologa Burdach in Sante de Sanctis sta zbrala veliko podrobnosti o pasjem spanju. Lovci vedo povedati, da lovski psi v sanjah vohajo, gubančijo kožo in migajo z gobcem. Z nogami tako enakomerno migajo, kakor da bi hoteli teči. Posebno mladi lovski psi imajo zelo živahne sanje in po njihovem civiljenju lahko ugotovimo, katero žival v sanjah preganjajo. Pri lovskih psih lahko pa tudi opazimo, da nimajo zmerom veselih sanj, ko po preganjanju ulove svoj plen, temveč jih pogosto tudi »mora tlačiti«. Če takrat psa zbudite, vam bo prav hvaležen.

Zdi se, da je za človekovega najzvestjšega spremljevalca najbolj mučno, če sanja, da je osamljen in zapuščen. Tudi strah psi pogosto izražajo v sanjah.

Ne sanjajo pa samo psi, temveč tudi druge živali. Zrebeli v spanju hrčejo, česar ne delajo, če so budni. Očitno sanjajo o kobilah. Tele v sanjah migajo z gobcem, kakor da bi hotelo sesati. Na splošno mnoge živali sanjajo o izdatnem obedu.

Ovca tiho bleje, slavček pa tiho poje. Vodne ptice migajo z nogami, kakor da bi hotele plavati.

Tudi v živalskih sanjah prevladujejo tista duševna razburjenja, ki pretresajo čustvenost v budnem stanju: strah, lakota, ljubezen, igra. Pač tako kakor pri človeku, samo na primitivnejši način.

Ze Aristotel je ugotovil, da vsa živa bitja med spanjem sanjajo. Sedež sanj pri človeku je v možganih, kar so ugotovili z vivesekcijskimi poskusi na psih, s poskusi na živih živalih.

Jeklena zavesa proti letalskim napadom

Po poročilih iz ameriških vojaških krogov, so se zadnje mesece ameriški strokovnjaki trudili, da bi iznašli novo orožje proti letalskim napadom iz zraka. In baše se jim je to tudi posrečilo. Novo orožje naj bi bila neke vrste »jeklena zavesa«, ki obstaja iz tankih jeklenih trakov. To jekleno zaveso bi ameriško topništvo »razgrnilo« v določenem trenutku na potrebnem mestu, kadar koli bi pretila nevarnost letalskega napada.

Misli, ki si jih velja zapomniti

Jugoslavija je sad neizmernih žrtv najboljših sinov celega rodu našega trojinskega naroda. Zato se meje naše domovine ne morejo spreminjati s nikakršnimi »revizijami«, temveč samo z bojem na življenje in smrt z novim rodom, ki mu je poverjeno čuvanje Jugoslavije.

Požrtvovalnost, samozatajevanje, nebrzdani polet in nepremagljiva volja do zmage naših pogumnih bojevnikov so v vojnah od leta 1912. do 1918. stili tudi najmočnejše trdnjave in obupen odpor zmerom močnejšega sovražnika.

Tako bo tudi v bodoče, saj je jugoslovanska vojska samo naslednica junaške srbske vojske.

Sijajne večne slave naših junakov in mučnikov, ki v borbah za osvobodjenje in zedinjenje Jugoslavije niso štedili s svojimi krvjo in svojimi življenji, nam daje možnost za boljše bodočnost našega naroda in naše domovine. (Po beograjski »Politiki«)

Trak, ki bi ga spustili iz višine 6 do 7 tisoč metrov, bi položili na določeno mesto s pomočjo granate, v kateri je trak zavil. Granata bi bila podobna običajnim granatam, le nekoliko daljša bi bila. Ko bi priletela v določeno višino, bi se spredaj in zadaj odprla. Z zadnjega konca bi se odvil več metrov dolg jeklen trak, spredaj bi se pa odprlo majhno padalo, ki bi trak določen čas obdržalo v višini.

Pri prvih poskusih so imeli strokovnjaki težave s tem, ker se jekleni trak ni hotel takoj odvit in ker se padalo ni hotelo takoj odpreti. Zdaj so, kakor poročajo, tudi te težave prebrodili.

Vojaški strokovnjaki menijo, da bodo s tem izumom lahko dosti bolj učinkovito preprečili sovražne letalske napade, kakor pa z dozdanimi baloni.

Petletka za vodne naprave v Bolgariji

Pred kratkim sta se v Sofiji sestala bolgarski poljedelski minister in gradbeni minister. Podpisala sta uredbi o petletki za različne vodne naprave v Bolgariji, ki bodo v našem denarju veljale svojih 840 milijonov.

Izdala sta tole uredbi: »Znano je, da so naprave za reguliranje dotokov in odtokov, rečnih strug, naprave za pridobivanje električne energije s pomočjo vodne sile kar največje in neprecenljive koristi za gospodarsko življenje kakšne države. Od takšnih naprav pogosto zavise celokupni državni dohodki.

Prav zato, da bi dosegli kar največje dohodke z zemlje, se je država odločila dati posojilo, dovolj veliko za gradnjo in popravilo vseh naprav za reguliranje dotoka in odtoka vode z zemljišč v Bolgariji. V petih letih naj bi bile vse te vodne naprave končane. Iz raznih ministrstev in državnih ustanov so imenovali člane komisije, ki bo skrbela za to, da bo načrt o pravem času izveden.

Izvršitev te petletke bo veljala 840 milijonov dinarjev.

Higiena živčnega sistema

Živčni sistem se obrablja v vsem človeškem delovanju ali nehanju, bodisi če delamo ali če počivamo. Za njegovo obnavljanje je potrebna dobra hrana in počitek. Počitek živčevju daje spanje. Za odraslega človeka je potrebno najmanj osem ur spanja, za otroka pa še mnogo več. Da se živčevje, možgani in moč duševnega delovanja dobro razvijajo, so jim potrebna opazovanja, učenje in zbiranje novih predstav. Tisti, ki hoče, da bo njegovo duševno obzorje vse bogatejše, da bo postal izkušenejši, tisti mora opazovati, tisti se učiti in razmišljati o vsem, najbolj pa o svojem poklicu. Duševno življenje človeka se prične že v detinski dobi in se konča šele s smrtjo. Prav tedaj se prične tudi vzgoja živčnega sistema.

Tistih stvari, ki smo se jih naučili, ne bomo nikdar pozabili, vseeno jih pa moramo večkrat osvežiti, da nam ostanejo še bolj v spominu.

Niti duševno, niti telesno delo ne sme biti preveč naporno in utrudljivo. Po delu je potreben počitek, ki nam ga dajeja spanje in zabava. Posledica pretirane utrujenosti živcev z učenjem so razna živčna obolenja, posebno nevtrastenja, oslabelost živcev, bolezni, ki se javlja pri mnogih ljudeh. Največkrat obolio tisti, ki se uče za kakšen izpit. Učiti se je namreč treba tako, da imamo od vsega truda tudi zaželen uspeh, to pa dosežemo tedaj, če se učimo v redu in s pametjo.

H. C. Andersen: DIVJI LABODI

Nebo je žarelo v enem samem ognju in udar na udar je besnelo grmenje. A sestra in bratec so se držali za roke in peli zahvalne pesmi, da bi se utolažili in si okrepili pogum.

19

V jutrnjem svitu je bil zrak čist in miren; komaj je vželo sonce, so labodi z Elizo odleteli z otoka. Morje je bilo še na moč razburkano; ko so leteli že visoko po zraku, so se zdele bele kepe vodnih pen na črnem morju podobne milijonom gob, plavajočih po morsk gladini.

Ko je stalo sonce že visoko, je uzrla Eliza plavajočo gorato pokrajino, pokrito s svetilkajočimi se ledenimi oblekami na skalah, in sredi te dežele je stal več milijonov dolg grad s prekrasnimi stebreniki. V nižini so se zibale mogočne palme in cvetlice so se bahale s cvetovi, večjimi ko mlinska kolesa.

Vprašala je, ali je to tista dežela, kamor so namenjeni, toda labodi so odkimali, zakaj to, kar je videla, je bil neprestano se menjajoč grad iz oblakov, prava fata morgana. Tjaka bi labodi ne smeli z njo. Eliza je strmelala, zdajci so se pa vrhovi gor, gozdovi in grad sesuli in dvajset ponosnih cerkva, druga drugi podobnih, z visokimi zvoniki in šiljastimi okni, je vzniknilo iz oblakastih razvalin. Zdelo se ji je, da sliši ubrane zvoke orgel, a bilo je samo šumenje morja, ki ga je slišala.

20

Zdaj je bila že čisto blizu cerkvam; a kar na lepem so se spremenile v velikansko brodovje, plavajoče po morsk gladini. Ko je pogledala navzdol, je spoznala, da so bile le morske megle, ki so se podile nad neskončnim vodovjem. Venomer so se menjavali pestri prizori.

Zdajci je pa v resnici uzrla deželo, kamor so bili namenjeni. Čudovito lepe sinje gore so kipele proti nebu, cedrovi gozdovi so se košatili vsepovsod, bela mesta in mogočni gradovi so jo pozdravljali.

Dolgo drej, preden je sonce zašlo, je že sedela na skali pred veliko votlino; skala je bila vsa obrasla z drobnimi zelenimi plezal-kami in zdelo se je, kakor da je obložena s samimi vezanimi preprogami.

Zdaj sem pa res radoveden, kaj se ti bo nocoj sanjalo, je menil mlajši bratec, ko ji je pokazal ležišče.

DALJE PRIHODNJC

= ŠPORTNI TEDNIK =

Vohunske avanture kapitana Rintelena

v letih 1914-1917

Iz spominov takratnega šefa nemškega vohunstva

18. nadaljevanje

Sel sem na palubo kar v kopalnem plašču; zagledal sem dva angleška častnika, za njima pa deset mornarjev, s puškami in nasajenimi bajoneti. »Ali ste vi M. Gache?«
»Da, Zelite?«
»Dobili smo povelje, da vas odpeljemo s seboj.«
»Nimam namena, da bi se tukaj izkrcal. Potujem v Rotterdam.«
»Obžalujem. Če bi se upirali, bi vas morali žal odpeljati s silo.«
»Če mi grozite s silo, se ji bom pač pokoril, čeprav sem švicarski državljani. Preden pa odidem z ladje, mi boste dovolili, da telefoniram predstavniku svoje države v London. Vsekako se pa moram najprej obleči in zajtrkovati.«
»Kako dolgo bo to trajalo?«
»Okrog dve uri.«
»Allright. Vrnili se bomo o pol desetih.«

Natakar iz hotela 'Bristol'

Točno o polni deseti so častniki prišli pome. Vljudo so me povabili v motorni čoln, ki me je odpeljal na nek pomožno angleško križarko. Tam sem ostal tri dni. Zjutraj, opoldne in zvečer so mi angleški častniki poslali v kapitanovo kabino steklenico šampanjca, kajti švicarski državljani, ki je tako po nedolžnem izkupil, se jim je hudo smililo. Neki večer mi je eden izmed častnikov razkril svoje težave. Povedal mi je, da je bil sedem let konzul v Karlovy Varyh; poznal je vsa nemška narečja in je takoj mogel potrditi, ali je ta ali oni sumljivi 'nevtralec' res nevtralec ali ne. Bil je pa že do grla sit svojega 'dela' in bi mu najrajši kmalu obrnil hrbet. »V Londonu, tam se pa pazite!« mi je dejal. »Tam živi in dela nekdo, ki nikoli noče opustiti borbe. Nikoli si noče priznati, da je premagan, dokler ne preizkusi vseh poti in načinov za svojo zmago. Ta stari medved si je vbil v glavo, da je vsak nevtralec sumljiv.«

»In kdo je to?«
»Admiral Hall.«
Poslednji dan svojega ujetništva na angleški pomožni križarki sem doživel novo presenečenje. Konfrontirali so me z mojim 'gluhim' prijateljem

Američanom; kakor mene, so namreč tudi njega izkrcali, češ da je sumljiv. Zaslišal naju je neki britanski častnik. »Pocakajte trenutek,« je zakričal moj prijatelj, počasi in mirno odpiraje tok svoje trobente. Električna baterija pa ni hotela takoj goreti, jaz sem že vedel, zakaj ne. Moj prijatelj je pričel vneti vrtni neke vijake. Potlej je naposled le pritisnil trobento na svoje uho in gromko zaklical: »Kaj pravite?«

Častnik je spoznal, da je veliki prizor konfrontacije splaval po vodi. Nejevoljno nama je obrnil hrbet, toda to mojega prijatelja ni motilo. Še zmerom je kričal in razburjeno mahal z rokami:

Premog, drva in žaganje drv

Vam dobro, hitro in poceni priskrbi dobro znana tvrdka

FRANC JEHART

Ljubljana, Linhartova 16

»Kaj pravijo vsi ti ljudje?« Potlej se je obrnil k drugim častnikom, stoječim na krovu, in se zadel: »Kaj mi pa hočete? Kaj pravite?«

Mož si je dovolil takšen dovip, ker se zdaleč ni bil v takšni nevarnosti kakor jaz. Imel je pravičen potni list in se torej ni imel česa bati.

Naposled so naju izkrcali v Rams-gatu. Spet so pregledali najine potne listine. Med tem pregledom so naju odpeljali v neki hotel in naju ljubeznivo povabili na skodelico čaja.

V hotelski veži sem nenadno opazil

FR. P. ZAJEC

IZPRAŠAN OPTIK IN URAR

LJUBLJANA, sedaj Stritarjeva ul. 6

pri franciškanskem mostu
Vsakovrstna očala, čajnogledi, topiometri, barometri, trigonometri, itd. Velika izbira ur, zlatnine in srebrnine. Samo kvalitetna optika. Cenik brezplačno.

MALI OGLASI

OREHOVA JEDRCA

sortiran cvetlični med in

medico dobite naiceneje v

MEDARNI

Ljubljana, Zidovska ul. 6. 48. T.

RESMAN LOJZE - Ljubljana

Cesta 29. oktobra (Rimska) št. 21

Telefon 33-53

Na
CONTINENTAL
se piše najbolje!

Ugodni plačilni pogoji!

IVAN LEGAT, mehanik

LJUBLJANA MARIBOR

Prešernova 44 Vetrinjska 30

Tel. int. 26-36 Tel. int. 24-34

sem zagledal v kotu natakarka iz hotela 'Bristol'. Zbral sem se in si prigovarjal: »Zdaj velja ohraniti mirno kri!« Častnik, ki je vodil preiskavo, sicer član parlamenta in slajen človek, Dudley Ward po imenu, mi je zadajal podobna vprašanja, kakor sem moral nanja odgovarjati že zjutraj. Na lepem je iz kota sobe siknil strupen, žolčen glas:

»Ne igrajte komedije! Vi ste kapitan Rintelen iz Berlina!«

Niti z očesom nisem trenil, kajti tega možaka sem že prej opazil, in sem odgovarjal mirno dalje, kakor da mi nore v kotu ni prav nič mar. Res obžalovanja vredno, da so pustili v sobo tako slabo vzgojenega človeka!

Človek v kotu se je pa spet zadrl na ves glas: »Nehajte že! Kapitan Rintelen iz Berlina ste, poznam vas že dolgo!«

Bil je bržkone nekoliko razočaran, ker se sploh nisem zmenil zanj, kakor da te besede niso veljale meni. Ko je ponovil svojo trditve, sem ga začuden pogledal in vprašal:

Radio Ljubljana
od 29. II. do 6. III. 1940.

ČETRTEK 29. FEBRUARJA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Harmonika 14.00: Poročila 18.00: Radijski orkester 18.40: Slovensčina za Slovence 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Deset minut zabave 20.00: Sestre Stritarjeve pojo 20.40: Reproduciran koncert 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

PETEK 1. MARCA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 11.00: Soliska ura 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila 18.00: Slovensčina 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Izseljenka poročila 20.00: Koncert francoske glasbe 21.10: O sonati — Predavanje 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Plošče. Konec ob 23. uri.

SOBOTA 2. MARCA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče v venček povežimo, brez besede jih navijmo 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Plošče v venček povežimo, brez besede jih navijmo 14.00: Poročila 17.00: Otroška ura 17.50: Pregled sporeda 18.00: Radijski orkester 18.40: Obramba in zaščitna sredstva protiletalske zaščite 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: O zunanji politiki 20.30: Vesele in žalostne iz življenja Jake Smolake 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

NEDELJA 3. MARCA

8.00: Plošče 8.15: Klavirske skladbe Vasilija Mirka 9.00: Napovedi, poročila 9.45: Verski govor 10.00: Prenos

cerkvene glasbe iz stolnice 11.00: Radijski orkester 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Nastop gojenec klasične gimnazije v Ljubljani 14.00: Plošče 16.30: Naloge slovenskega dekleta 17.00: Gospodarska navodila in tržna poročila 17.30: Vesele pesmi poje g. Drago Zagar 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: Plošče 20.30: Koncert slovenske pesmi. 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Plošče. Konec ob 23. uri.

POSEDELJEK 4. MARCA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila 18.00: Zdravstvena ura 18.20: Plošče 18.40: Mesečni slovestveni pregled 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Več manire — pa brez zamere 20.00: Rezervirano za prenos 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

TOREK 5. MARCA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 11.00: Soliska ura 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila 18.00: Klavirski koncert 18.40: Keš in milost 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Deset minut zabave 20.00: Plošče 20.20: Samospeli 21.00: Radijski orkester 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Plošče. Konec ob 23. uri.

SREDA 6. MARCA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Plošče 14.00: Poročila 18.00: Mladinska ura 18.40: Slovenske pravne starine 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Uvod v prenos 20.00: Prenos iz ljubljanske opere. V 1. odmoru: Glasbeno predavanje (g. ravn. Vilko Ukmar). V 2. odmoru: Napovedi, poročila. Konec ob 23. uri.

Inventurna prodaja

sezonskega blaga: volnenih tkanin, barhentov, flanel.

Tkanin za posteljnino, perje, odeje, brisače, frofirke, puh, gradli za žimnice, zavese itd.

Ogromna izbira, solidna postrežba ter najnižje cene

Manufaktura Novak
na Kongresnem trgu pri Nunski cerkvi

Ne pozabite

Nogam je treba posvetiti isto pažnjo kakor zdravju vsega telesa. Toda često nanje pozablamo, vse dotlej, dokler nas ne začno boleti. Nikdar ne smemo pozabiti, da ravno na nogah preživimo več kot polovico svojega življenja. Radi tega moramo prav posebno skrbeti zanje in jih negovati.

Roke in obraz negujete vsak dan, noge negujte pa vsaj enkrat na teden. Obiščite našo pedikuro, kjer Vam brez bolečin in brez kemičnih sredstev odstranimo kurja očesa, zarasle nohte, trdo kožo in z masažo osvežimo noge. Nega nog z masažo din 10'.

Prepričajte se sami, priporočite nas svojim znancom.

Kamenčke

v žolcu, ledvicah in sečnem mehurju topil in lečinjihove bolečine

DUBRAVKA ČAJ

Mnogi so že ozdravili poskusite še vi. 1 škatla din 30'—

Izdeluje: Kem. farm. laboratorij: lekarnarja Mra IVANA ANDRIJIČA MOSTAR

R. S. br. 14471 25 V. 1839.

TRTA

Cepitjenke najplemenitejših vrst ter zatiče in korenike Kober 588, teleki 88, Riparia in Chasselas, vse zajamčeno čisto in prvovrstno, dobavljajo: Prvi jugoslavenski loznjaci, Daruvar. Zahtevajte cenike.

ŠIVALNI STROJI

najnovejši letošnji modeli v največji izbiri napredaj po neverjetno nizkih cenah

NOVA TRGOVINA

TYRŠEVA (DUNAJSKA) CESTA ŠTEV. 36

nasproti Gospodarske zveze

Obleke, perilo, vetrni suknjiči, dežni plašči, trenčkoti in vsa praktična oblačila, nudi v največji izbiri, najceneje

Presker

Ljubljana, Sv. Petra c. 14

je zbral 410.1 točke pred Gstreinom. V samostojnih skokih je zmagal Wein iz Gurgla. Bradi se je pri treningu poškodoval in zato na zdravnikov nasvet ni nastopil.

Na smučarskem športu zunaj naših meja je omeniti prvenstvo Nemčije v klasični kombinaciji v Ruhpoldingu na Bavarskem. Pri prvem delu, teku na 18 km, je z lahkoto zmagal svetovni prvak Berauer (Sudeti) pred južnim Tirolcem Baurem in Avstrijcem Gstreinom in Schreinerjem. Znani Demeč je bil šele peti. Nemški prvak v kombinaciji je seveda postal Berauer, ki

Po dolgem presledku smo imeli v Ljubljani skakalno tekmo. Idilična dolina Mostec v Šišenskem vrhu je bila prepolna prijateljev belega športa. Nastopilo je skoraj 50 tekmovalcev in videli smo prav dober šport. Skakalnica je kakor nalašč za propagandne namene in to je z nedeljsko prireditvijo tudi dosegla.

Najboljši med vsemi je bil seveda Karel Klančnik (Ljubljana). O njegovem znanju najbolj govori okoliščina, da je zasedel 5. mesto, čeprav se mu je prvi skok ponesrečil; drugače bi bil pa daleč pred vsemi drugimi. V izvenkonkurenčnih skokih je pa Klančnik pokazal, da v Jugoslaviji skoraj nima enakega; dosegel je daljšavo 28 m, a to je za malo skakalnice takšen rekord, da ga bo težko popraviti. V konkurenci je med seniorji zmagal Jože Nedog (Ljubljana) s 310'3 točke in s skoki po 23, 22 in 25 m. Pri juniorjih je bil jesenjski talent Leon Bukovnik (Bratstvo) z najboljšo oceno dneva 323'9 točke (22'5, 21'5, 24 m). Gorenjci so dali zmagovalca tudi pri subjuniorjih; med njimi je odnesel zaslužen prvo mesto Boris Dornič (Dovje-Mojstrana).

Mariborski železničar je priredil patrolni tek, ki so se ga udeležili tudi juniorji jesenjskega Bratstva. Zmagal je SK Maribor pred Bratstvom.

V Mojstrani so prav tako imeli lepo skakalno prireditev z udeležbo elitnih skakačev. V skupini seniorjev je zmagal Pribošek (Ilirija) pred Novšakom (Bohinj) in Alb. Jakopičem (Mojstrana), pri juniorjih Mežik (Ilirija) pred Poldo (Mojstrana) in Brunom (Bratstvo), pri mladini pa Janez Petrič (Ilirija) pred Makovcem (D). V športnem pogledu je bila prireditev na visku.

Mariborski podsavez je priredil prvenstvene tekme v alpski kombinaciji. Vsa prva mesta so zasedli člani SPD Celja, zmagal je pa Jaka Breznik.

Prejšnjo nedeljo in soboto je bilo na Pokljuki prvo državno prvenstvo za dame v alpski kombinaciji. V smuku je na 1200 m dolgi progi z 200 m višinske razlike med 9 tekmovalkami gladko zmagala Poldka Pernuš (Ljubljana) pred Eriko Heim (Skala) in Lojzko Praček (Gorenjec). Drugi dan je bil slalom. Spet je z veliko razliko zmagala Pernuševa s časom 1:19.4 pred stolcerjevo (Gorenjec) in Heimovo. Najboljši čas dneva je dosegla Heimova pri drugem teku, a je zaradi slabega časa v prvem teku zostala. Prva državna prvakinja v alpski kombinaciji je postala Pernuševa s 177.58 točke pred Heimovo (207.24) in stolcerjevo (258.96).

Na močno ojuženi ledeni ploskvi je Ilirija v nedeljo priredila poslovilno drsalno tekmo za mladino. Udeležence so le umetnega drsanja so pokazale prav lep napredek. Zaslužen je zmagala Zdenka Lukec; ugnjala je zlasti v prostem drsanju. Pri dečkih je bil najboljši Jaka Hočevar.

V nedeljo se je tudi že začelo pomladno tekmovalje v obeh nogometnih ligah. V zagrebški skupini je Ljubljana podlegla v Sarajevu Saški 0:5, a je nastopila z več rezervami. V Zagrebu je Gradjanski premagal Bačko 5:0, Concordia pa Hasko 4:0. V Osijeku sta odotna Slavija in splitski Hajduk igrala 0:0. Rezultati v beograjski skupini: BSK-Vojvodina 5:0, Bask : Gradjanski (Skoplje) 3:0, Zemun : Zak 0:1, Slavija (Sarajevo) : Jedinstvo 6:1, Bata : Jugoslavija 2:1.